

CARU COMMV. Torhoutsesteenweg 2A/0502 8400 OOSTENDE
Erkend opleidingsorganisator FSMA

OPLEIDINGEN

FORMATIONS

CONSULTANCY

info@caru-commv.be

<https://www.caru-commv.be>

CARU OVERHEIDSOPDRACHTEN 2026

NIEUWSBRIEF JUNI 2026

BELGISCHE WETGEVING

3 JUNI 2026. - Wet tot wijziging van artikel 37/2 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten, wat de opzeggingstermijnen betreft

25 MEI 2026. - Koninklijk besluit tot wijziging van artikel 3 van het koninklijk besluit van 16 april 2018 tot vaststelling van de voorwaarden van de verzekeringsovereenkomsten tot dekking van de verplichte aansprakelijkheid inzake motorrijtuigen (Stbl. 8 juni 26) **INHOUD SCHADESTATISTIEKEN**

20 MEI 2026. - Omzendbrief nr. 765. - Aanpassing van het bedrag van de kilometervergoeding voor de maand april 2026 (Stbl 26 mei 26) en identieke regeling voor het Brussels Gewest

4 JUNI 2026. - Omzendbrief nr.766. - Aanpassing van het bedrag van de kilometervergoeding voor de maand mei 2026

MEI 2026. - Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het koninklijk besluit van 19 april 2014 betreffende de inning en de consignatie van een som bij de vaststelling van overtredingen inzake het wegverkeer, wat betreft de verhoging van de bedragen (Stbl. 29 mei 26))

EUROPEES PUBLICATIEBLAD

UITVOERINGSVERORDENING (EU) 2026/718 VAN DE COMMISSIE MINIMA MILIEU DUURZAAMHEIDEISEN

EUROPEES HOF VAN JUSTITIE

Arrest van het Hof in zaak C-797/23 betreffende de **BILLIJKE VERGOEDING** bij online publicatie

RECHTSPRAAK RAAD VAN STATE

WETTIGE SELECTIECRITERIA DIENEN VERPLICHT EEN MINIMUM NIVEAU OP TE LEGGEN *ARREST nr. 266.412 van 20 april 2026*

DIVERSE ARRESTEN RAAD VAN STATE: HOE OMGAAN MET REKENFOUTEN EN ZUIVER MATERIELE FOUTEN DOOR DE AANBESTEDER EN HOE HIEROP INGAAN DOOR DE INSCHRIJVER

SAMEN MET HET PRIJSNAZICHT EN DE VERPLICHTE ZORGVILDIGHEID BIJ HET ONDERZOEK EN EEN LAATSTE ARREST BETREFT HET PRIJSONDERZOEK IN AL ZIJN ASPECTEN EN DE MOTIVATIE TOND ABNORMALE TOTAALPRIJZEN EN ABNORALE EENHEIDSPRIJZEN

FOD KANDESLARIJRESUME VAN HET VOORSTEL VOOR DIVERSE WIJZIGINGEN INZAKE

OVERHEIDSOPDRACHTEN (Ministerraad 30 april)

NIEUW STRAFWETBOEK ENBOETES VIA GAS ACTOREN

FOD BOSA Invoering minimum milieuduurzaamheidseisen Directieve van toepassing 30/6/26

FOD ECONOMIE : INDEX MEI 2026

PLANNING VAN DE VOLGENDE MASTERCLASS SEMINARIES 2026

Inschrijvingsformulier voor de eerstvolgende masterclass

BELGISCH STAATSBLAD.

3 JUNI 2026. - Wet tot wijziging van artikel 37/2 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten, wat de opzeggingstermijnen betreft wanneer de werknemer niet meer dan zes maanden anciënniteit telt

HOOFDSTUK 1. - Inleidende bepaling

Artikel 1. Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

HOOFDSTUK 2. - Wijziging van de opzeggingstermijnen

Art. 2. Artikel 37/2, § 1, eerste lid, van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten, ingevoegd bij de wet van 26 december 2013 en vervangen bij de wet van 26 maart 2018, wordt vervangen als volgt:

"Art. 37/2. § 1. Wanneer de opzegging wordt gegeven door de werkgever, wordt de opzeggingstermijn vastgesteld op:

- één week wat de werknemers betreft die minder dan zes maanden anciënniteit tellen;
- zes weken wat de werknemers betreft die tussen zes maanden en minder dan negen maanden anciënniteit tellen;
- zeven weken wat de werknemers betreft die tussen negen maanden en minder dan twaalf maanden anciënniteit tellen;
- acht weken wat de werknemers betreft die tussen twaalf maanden en minder dan vijftien maanden anciënniteit tellen;
- negen weken wat de werknemers betreft die tussen vijftien maanden en minder dan achttien maanden anciënniteit tellen;
- tien weken wat de werknemers betreft die tussen achttien maanden en minder dan eenentwintig maanden anciënniteit tellen;
- elf weken wat de werknemers betreft die tussen eenentwintig maanden en minder dan vierentwintig maanden anciënniteit tellen;
- twaalf weken wat de werknemers betreft die tussen twee jaar en minder dan drie jaar anciënniteit tellen;
- dertien weken wat de werknemers betreft die tussen drie jaar en minder dan vier jaar anciënniteit tellen;
- vijftien weken wat de werknemers betreft die tussen vier jaar en minder dan vijf jaar anciënniteit tellen."

Art. 3. Artikel 37/2, § 2, van dezelfde wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten, ingevoegd bij de wet van 26 december 2013, wordt vervangen als volgt:

" § 2. Wanneer de opzegging wordt gegeven door de werknemer, wordt de opzeggingstermijn vastgesteld op:

- één week wat de werknemers betreft die minder dan zes maanden anciënniteit tellen;
- drie weken wat de werknemers betreft die tussen zes maanden en minder dan twaalf maanden anciënniteit tellen;
- vier weken wat de werknemers betreft die tussen twaalf maanden en minder dan achttien maanden anciënniteit tellen;
- vijf weken wat de werknemers betreft die tussen achttien maanden en minder dan vierentwintig maanden anciënniteit tellen;
- zes weken wat de werknemers betreft die tussen twee jaar en minder dan vier jaar anciënniteit tellen;
- zeven weken wat de werknemers betreft die tussen vier jaar en minder dan vijf jaar anciënniteit tellen;
- negen weken wat de werknemers betreft die tussen vijf jaar en minder dan zes jaar anciënniteit tellen;
- tien weken wat de werknemers betreft die tussen zes jaar en minder dan zeven jaar anciënniteit tellen;
- twaalf weken wat de werknemers betreft die tussen zeven jaar en minder dan acht jaar anciënniteit tellen;
- dertien weken wat de werknemers betreft die acht jaar of meer anciënniteit tellen."

Art. 4. In artikel 37/2, § 3, van dezelfde wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten, ingevoegd bij de wet van 26 december 2013, wordt het derde lid vervangen als volgt:

"De opzeggingstermijn wordt vastgesteld op:

- één week wat de werknemer betreft die minder dan zes maanden anciënniteit telt;
- drie weken wat de werknemer betreft die tussen zes maanden en minder dan een jaar anciënniteit telt;
- vier weken wat de werknemer betreft die een jaar of meer anciënniteit telt."

HOOFDSTUK 3. - Overgangsbepaling

Art. 5. De opzeggingstermijnen die ingevolge de door deze wet voorziene wijzigingen gelden wanneer de werknemer minder dan zes maanden anciënniteit telt, zijn slechts van toepassing op de arbeidsovereenkomsten, waarvan de uitvoering, zoals overeengekomen door de werkgever en de werknemer, aanvangt vanaf de datum van inwerkingtreding van deze wet.

HOOFDSTUK 4. - Inwerkingtreding

Art. 6. Deze wet treedt in werking op de eerste dag van de tweede maand die volgt op de bekendmaking van deze wet in het Belgisch Staatsblad.

Kondigen deze wet af, bevelen dat zij met 's Lands zegel zal worden bekleed en door het Belgisch Staatsblad zal worden bekendgemaakt.

25 MEI 2026. - Koninklijk besluit tot wijziging van artikel 3 van het koninklijk besluit van 16 april 2018 tot vaststelling van de voorwaarden van de verzekeringsovereenkomsten tot dekking van de verplichte aansprakelijkheid inzake motorrijtuigen (Stbl. 8 juni 26)

Artikel 1. Artikel 3 van het koninklijk besluit van 16 april 2018 tot vaststelling van de voorwaarden van de verzekeringsovereenkomsten tot dekking van de verplichte aansprakelijkheid inzake motorrijtuigen wordt vervangen als volgt:

"Art. 3. § 1. De door de verzekeringsonderneming of door de bevoegde instantie afgeleverde verklaring betreffende het schadeverleden bevat:

1° de inhoud van de delen A tot en met E en deel H van deel A van de bijlage bij de Uitvoeringsverordening (EU) 2024/1855 van de Commissie van 3 juli 2024 tot vaststelling van uitvoeringsbepalingen voor Richtlijn 2009/103/EG van het Europees Parlement en de Raad wat betreft de template voor de verklaring betreffende het schadeverleden;

2° minstens de volgende bijkomende informatie in deel F van deel A van de bijlage bij de Uitvoeringsverordening (EU) 2024/1855 van de Commissie van 3 juli 2024 tot vaststelling van uitvoeringsbepalingen voor Richtlijn 2009/103/EG van het Europees Parlement en de Raad wat betreft de template voor de verklaring betreffende het schadeverleden:

a) de jaarlijkse vervaldatum van de verzekeringsovereenkomst;

b) het gebruik van het voertuig;

c) voor ieder schadegeval dat zich, tijdens de looptijd van de dekking, in de laatste vijf jaar voorafgaand aan de verklaring heeft voorgedaan:

i. de datum van voorval;

ii. de naam, de voornaam en de geboortedatum van de bestuurder van het verzekerde voertuig op het ogenblik van het schadegeval;

iii. het bedrag van de werkelijk uitbetaalde schadevergoedingen, waaronder die op basis van artikel 29bis van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen;

iv. de vermelding of het schadedossier al dan niet afgesloten is;

v. de vermelding van het feit dat de aansprakelijkheid van de verzekerde aangetoond, verdeeld of nog niet werd bepaald.

§ 2. Overeenkomstig artikel 1, lid 2, van de Uitvoeringsverordening (EU) 2024/1855 van de Commissie van 3 juli 2024 tot vaststelling van uitvoeringsbepalingen voor Richtlijn 2009/103/EG van het Europees Parlement en de Raad wat betreft de template voor de verklaring betreffende het schadeverleden, wordt de verklaring betreffende het schadeverleden elektronisch afgegeven. Op verzoek van de verzekeringnemer wordt de verklaring betreffende het schadeverleden kosteloos op papier afgegeven."

Art. 2. Dit besluit treedt in werking de dag waarop het in het Belgisch Staatsblad wordt bekendgemaakt.

Art. 3. De minister bevoegd voor Verzekeringen is belast met de uitvoering van dit besluit.

De af te leveren attesten omtrent het schadeverleden in de BA Motorvoertuigen moeten een aantal inlichtingen bevatten

De attesten moeten kosteloos elektronisch afgeleverd worden en op verzoek van de verzekerde ook kosteloos schriftelijk

Het is dan ook aan te raden deze zelfde gegevens op te vragen in uw schadestatistieken bij het uitschrijven van uw overheidsopdrachten voor verzekeringen

KILOMETERVERGOEDING FEDERAAL VOOR APRIL EN MEI EN JUNI TOT JULI 27

20 MEI 2026. - Omzendbrief nr. 765. - Aanpassing van het bedrag van de kilometervergoeding voor de maand april 2026 (Stbl 26 mei 26)

Met toepassing van artikel 74 bis van het koninklijk besluit van 13 juli 2017 tot vaststelling van de toelagen en vergoedingen van de personeelsleden van het federaal openbaar ambt, wordt het bedrag van de kilometervergoeding vastgesteld op **0,4571 euro per kilometer voor de maand april 2026.**

Met toepassing van artikel 3bis van het koninklijk besluit van 24 december 1993 ter uitvoering van de wet van 6 januari 1989 tot vrijwaring van 's lands concurrentievermogen, ingevoegd bij de wet van 23 april 2015 tot verbetering van de werkgelegenheid, wordt het indexcijfer van de consumptieprijzen bepaald in het artikel 74 bis, eerste lid, van het voormeld koninklijk besluit van 13 juli 2017 vervangen door de afgevlakte gezondheidsindex.

4 JUNI 2026. - Omzendbrief nr.766. - Aanpassing van het bedrag van de kilometervergoeding voor de maand mei 2026

Aan de federale overheidsdiensten en aan de diensten die ervan afhangen, aan het Ministerie van Landsverdediging, evenals aan de instellingen van openbaar nut behorende tot het federaal administratief openbaar ambt zoals gedefinieerd in artikel 1 van de wet van 22 juli 1993 houdende bepaalde maatregelen inzake ambtenarenzaken, Geachte Collega, Mevrouw, Mijnheer,

Met toepassing van artikel 74 bis van het koninklijk besluit van 13 juli 2017 tot vaststelling van de toelagen en vergoedingen van de personeelsleden van het federaal openbaar ambt, wordt het bedrag van de kilometervergoeding vastgesteld op **0,4841 euro per kilometer voor de maand mei 2026.**

Met toepassing van artikel 3bis van het koninklijk besluit van 24 december 1993 ter uitvoering van de wet van 6 januari 1989 tot vrijwaring van 's lands concurrentievermogen, ingevoegd bij de wet van 23 april 2015 tot verbetering van de werkgelegenheid, wordt het indexcijfer van de consumptieprijzen bepaald in het artikel 74 bis, eerste lid, van het voormeld koninklijk besluit van 13 juli 2017 vervangen door de afgevlakte gezondheidsindex.

8 JUNI 2026. - Omzendbrief nr. 767. - Aanpassing van het bedrag van de kilometervergoeding. - Periode van 1 juli 2026 t.e.m 30 juni 2027

Met toepassing van artikel 13 van het koninklijk besluit van 18 januari 1965 houdende algemene regeling inzake reiskosten, wordt het bedrag van de kilometervergoeding vastgesteld op 0,4761 euro per kilometer voor de periode van 1 juli 2026 tot 30 juni 2027.

MEI 2026. - Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het koninklijk besluit van 19 april 2014 betreffende de inning en de consignatie van een som bij de vaststelling van overtredingen inzake het wegverkeer, wat betreft de verhoging van de bedragen (Stbl. 29 mei 26))

Artikel 1. In artikel 2 van het koninklijk besluit van 19 april 2014 betreffende de inning en de consignatie van een **som bij de vaststelling van overtredingen inzake het wegverkeer**, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 22 september 2024 en de besluiten van de Vlaamse Regering van 24 maart 2017 en 2 maart 2018, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in punt 1°, a), wordt het bedrag "116 euro" vervangen door het bedrag "128 euro";
2° in punt 1°, b), wordt het bedrag "174 euro" vervangen door het bedrag "191 euro";
3° in punt 1°, c), wordt het bedrag "473 euro" vervangen door het bedrag "520 euro";
4° in punt 2°, a), wordt het bedrag "53 euro" vervangen door het bedrag "58 euro";
5° in punt 2°, b), wordt het bedrag "53 euro" vervangen door het bedrag "58 euro" en wordt het bedrag "11 euro" vervangen door het bedrag "12 euro";
6° in punt 2°, c), wordt het bedrag "53 euro" vervangen door het bedrag "58 euro" en wordt het bedrag "6 euro" vervangen door het bedrag "7 euro";
7° in punt 3° wordt het bedrag "58 euro" vervangen door het bedrag "64 euro";
8° in het punt 4° wordt het bedrag "179 euro" telkens vervangen door het bedrag "197 euro", wordt het bedrag "420 euro" vervangen door het bedrag "462 euro", wordt het bedrag "578 euro" vervangen door het bedrag "636 euro" en wordt het bedrag "105 euro" vervangen door het bedrag "116 euro".

Art. 2. In artikel 7, a), van hetzelfde koninklijk besluit, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 24 maart 2017 en 2 maart 2018, wordt het bedrag "347 euro" vervangen door het bedrag "382 euro".

Art. 3. In artikel 14, eerste lid, van hetzelfde koninklijk besluit, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 24 maart 2017 en 2 maart 2018, wordt het bedrag "866 euro" vervangen door het bedrag "953 euro".

Art. 4. De wijzigingen, vermeld in artikel 1, zijn alleen van toepassing voor de overtredingen die behoren tot de bevoegdheid van het Vlaamse Gewes

Art. 5. Dit besluit treedt in werking op 1 juli 2026.

OVERTREDINGEN IN HET WEGVERKEER ONDER VLAAMSE BEVOEGDHEID STIJGEN MET TIEN PROCENT

21 MEI 2026. - Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot wijziging van het koninklijk besluit van 19 april 2014 betreffende de inning en de consignatie van een som bij de vaststelling van de overtredingen inzake het wegverkeer (Publicatie in Stbl 12/6)

IDENTIEKE AANPASSING MET 10% voor het BRUSSELS GEWEST

Europese
Unie

Publicatieblad van de Europese Unie

2026/718

23.3.2026

UITVOERINGSVERORDENING (EU) 2026/718 VAN DE COMMISSIE van 20 maart 2026 tot vaststelling van uitvoeringsbepalingen voor Verordening (EU) 2024/1735 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft minimumeisen inzake milieuduurzaamheid voor openbare aanbestedingen

Artikel 1

Voorwerp

In deze verordening worden de in artikel 25, lid 1, van Verordening (EU) 2024/1735 vastgestelde **minimumeisen inzake milieuduurzaamheid** gespecificeerd.

Artikel 2

Technologieën voor windenergie op land en op zee

1. Het recycleerbaarheidspercentage van de windturbinebladen van technologieën voor windenergie op land en op zee moet ten minste 70 % bedragen. Het recycleerbaarheidspercentage wordt berekend als het relatieve gewicht aan recycleerbaar materiaal. Het recycleerbaarheidspercentage van de windturbinebladen wordt uiterlijk bij de voltooiing van de uitvoering van de opdracht aangetoond.
2. De in lid 1 vastgestelde eis kan de vorm aannemen van een voorwaarde waaronder de opdracht wordt uitgevoerd in de zin van artikel 70 van Richtlijn 2014/24/EU, artikel 87 van Richtlijn 2014/25/EU en de algemene beginselen van Richtlijn 2014/23/EU, of van een technische specificatie in de zin van artikel 36 van Richtlijn 2014/23/EU, artikel 42 van Richtlijn 2014/24/EU en artikel 60 van Richtlijn 2014/25/EU.
3. Dit artikel wordt op objectieve, niet-discriminerende en transparante wijze en in overeenstemming met de internationale verbintenissen van de Unie uitgevoerd.

Artikel 3

Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Zij is van toepassing met ingang van 30 juni 2026.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is **rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat**.

HOF VAN JUSTITIE
VAN DE EUROPESE UNIE

Arrest van het Hof in zaak C-797/23 | Meta Platforms Ireland (Billijke compensatie waarop persuitgevers recht hebben bij online publicaties op basis van een economische prestatie)

Het Hof van Justitie werd verzocht om uitspraak te doen in het kader van een door Meta ingesteld beroep tegen een besluit van de Italiaanse toezichthoudende autoriteit voor de communicatiesector (AGCOM). Volgens Meta is de Italiaanse wetgeving tot vaststelling van een regeling die een billijke vergoeding voor het onlinegebruik van perspublicaties waarborgt in strijd met het Europese kader inzake de rechten van uitgevers in de digitale eengemaakte markt.

Het Hof oordeelt dat een recht op een billijke vergoeding voor uitgevers verenigbaar is met het Unierecht, op voorwaarde dat deze vergoeding de economische tegenprestatie vormt van de toestemming om hun publicaties online te gebruiken. De uitgevers moeten deze toestemming ook kunnen weigeren of kosteloos verlenen. Bovendien kan van aanbieders die deze publicaties niet gebruiken, geen betaling worden verlangd.

De aan de aanbieders opgelegde verplichtingen om onderhandelingen met de uitgevers aan te gaan, zonder in de onderhandelingsperiode de zichtbaarheid van de content te beperken, en om de gegevens te verstrekken die nodig zijn om de vergoeding te berekenen, beperken weliswaar de vrijheid van ondernemerschap maar zijn gerechtvaardigd, aangezien zij bijdragen tot de doelstellingen van het Unierecht om een goede en eerlijke werking van de markt voor auteursrechten te waarborgen en uitgevers in staat te stellen om hun investeringen terug te verdienen.

Volgens het Hof maken deze verplichtingen, die de bescherming van uitgevers versterken, het mogelijk om een **juist evenwicht tussen de vrijheid van ondernemerschap enerzijds en het intellectuele-eigendomsrecht en het recht op vrijheid en pluriformiteit van de media** anderzijds te verzekeren.

De digitale technologische ontwikkelingen hebben de mediasector, en met name de sector van de geschreven pers, ingrijpend veranderd. Deze sector wordt geconfronteerd met veranderende gewoonten van gebruikers, de opkomst van onlinepersoverzichten en concurrerende nieuwe digitale kanalen. Deze veranderingen hebben geleid tot een drastische daling van de inkomsten van uitgevers, waardoor hun bedrijfsmodel en hun sleutelrol in de democratische samenleving in gevaar zijn. Om dat te verhelpen zijn verschillende wetgevende initiatieven genomen, waaronder de richtlijn inzake auteursrechten in de digitale eengemaakte markt

1. Deze richtlijn voert een specifiek naburig recht in ten gunste van persuitgevers voor het onlinegebruik van hun publicaties door aanbieders van diensten van de informatiemaatschappij, op grond waarvan zij met name dergelijk gebruik kunnen toestaan of verbieden

2. De Italiaanse wetgever heeft bij de omzetting van deze richtlijn uitgevers het recht op een billijke vergoeding toegekend voor het onlinegebruik van hun publicaties en een regeling vastgesteld om dit te waarborgen. Zo verplicht de Italiaanse wetgeving aanbieders van diensten van de informatiemaatschappij om met de uitgevers te onderhandelen over een dergelijke vergoeding, zonder tijdens die onderhandelingen de zichtbaarheid van de content in de zoekresultaten te beperken, en om de gegevens te verstrekken die nodig zijn voor de berekening ervan. Deze wetgeving machtigt bovendien de AGCOM om de criteria voor het bepalen van de vergoeding vast te stellen, om deze vergoeding zelf te bepalen in geval van onenigheid en om ervoor te zorgen dat de informatieverplichting van de aanbieders wordt nageleefd, door middel van sancties. Het Hof stelt vast dat de richtlijn ertoe strekt de uitgevers uitsluitende rechten inzake reproductie en beschikbaarstelling van hun perspublicaties te verlenen, waarbij aan de lidstaten een beoordelingsmarge wordt gelaten bij de tenuitvoerlegging ervan. In dit verband is het recht van uitgevers van perspublicaties op een **billijke vergoeding toelaatbaar, op voorwaarde dat deze vergoeding de economische tegenprestatie vormt van de aan de aanbieders verleende toestemming** om deze publicaties te reproduceren of beschikbaar te stellen voor het publiek, en op voorwaarde dat deze uitgevers die toestemming kunnen weigeren of kosteloos kunnen verlenen. Bovendien kan aan de aanbieders geen enkele betalingsverplichting worden opgelegd wanneer zij dergelijke publicaties niet gebruiken. Het is aan de nationale rechter om na te gaan of de Italiaanse wetgeving aan deze voorwaarden voldoet.

1 Richtlijn (EU) 2019/790 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 inzake auteursrechten en naburige rechten in de digitale eengemaakte markt en tot wijziging van richtlijnen 96/9/EG en 2001/29/EG.

2 Artikel 15 van richtlijn 2019/790.

3 Meta is met name bekend als exploitant van het online sociale netwerk Facebook. 4 Artikel 16 van het Handvest van de grondrechten.

Het Europees Hof beklemtoont het recht op een billijke vergoeding bij het gebruik van publicaties on line
De billijke vergoeding dient evenwichtig te zijn met de gebruikte economische weerslag

Raad
vanState

SELECTIECRITERIA DIENEN VERPLICHT EEN MINIMUM NIVEAU OP TE LEGGEN VOORZITTER VAN DE XIVE KAMER ARREST nr. 266.412 van 20 april 2026 in de zaak A. 247.725/XIV-40.130

A. Eerste middel

Uiteenzetting van het middel

8. In het eerste middel van het verzoekschrift wordt een schending ingeroepen van artikel 4, eerste lid, van de wet van 17 juni 2016 ‘inzake overheidsopdrachten’ (hierna: de wet van 17 juni 2016) “en meer bepaald het **transparantiebeginsel**”, van artikel 71 van diezelfde wet en van de artikelen 65 en 68 van het koninklijk besluit van 18 april 2017 ‘plaatsing overheidsopdrachten in de klassieke sectoren’ (hierna: koninklijk besluit van 18 april 2017). Volgens de verzoekende partij zijn de twee selectiecriteria inzake de technische en beroepsbekwaamheid van de kandidaat (*cfr. supra* punt 3.3) onwettig omdat zij niet voldoende transparant zijn en alleszins niet voldoen aan de **verplichting om die criteria aan een gepast niveau te verbinden**. Het eerste selectie criterium dat betrekking heeft op de gevraagde referenties is nog onwettig omdat er attesten van goede uitvoering worden gevraagd. Het tweede selectie criterium waarbij om een beschrijving van de structuur van de onderneming (inclusief personeelsbezetting) is verzocht, is bovendien niet voorzien als één van de mogelijke bewijsmiddelen die mogen worden gevraagd conform artikel 68 van het genoemde koninklijk besluit.

Het eerste middel dat in het verzoekschrift nader wordt uitgewerkt, wordt door de verzoekende partij in het verzoekschrift als volgt samengevat:

“33. De twee selectiecriteria inzake de technische en beroepsbekwaamheid zijn onwettig omdat geen van beide een gepast niveau aanduidt zoals vereist in artikel 65 K.B. Plaatsing van 18 april 2017.

34. Meer in het algemeen valt niet te begrijpen hoe uit een loutere -en dan nog niet limitatieve- ‘beschrijving’ van uitgevoerde taken en van de personeelsbezetting kan opgemaakt worden dat de inschrijver in staat is om de kwestieuze opdracht professioneel en technisch aan te kunnen.

35. De bepaling in het eerste selectie criterium ‘bij voorkeur binnen de zorgsector en van bedrijven van een gelijkaardige [grootte]’ is ook niet te beschouwen als een minimumniveau, en schept integendeel verwarring. Ofwel wordt voldaan aan een selectievereiste, ofwel niet. De vermelding ‘bij voorkeur’ in het kader van selectievereisten is niet pertinent.

36. Verder beantwoordt het eerste selectie criterium niet aan de vereisten dat het moet gaan om opdrachten van de voorbije drie jaar en dat het bedrag moet vermeld worden. Het vereisen van attesten van goede uitvoering is ook nog eens onwettig.

37. Het **tweede selectie criterium** in verband met de structuur van de onderneming is een selectie criterium dat niet voorkomt in de limitatieve lijst met toegelaten bewijsmiddelen uit artikel 68 K.B. Plaatsing van 18 april 2017. Het selectie criterium is niet voorzien in de wetgeving en dus onwettig”.

Beoordeling

Ten gronde

11. Overeenkomstig artikel 66, § 1, eerste lid, 2o, van de wet van 17 juni 2016 mag de opdracht enkel worden gegund nadat de aanbestedende overheid erop heeft toegezien dat de offerte afkomstig is van een inschrijver die voldoet aan de door haar vastgestelde selectiecriteria.

Overeenkomstig artikel 71 van diezelfde wet (i) kunnen de selectiecriteria betrekking hebben op **de ‘technische en beroepsbekwaamheid’**, (ii) dient de aanbestedende overheid deze voorwaarden te beperken tot die welke kunnen garanderen dat een kandidaat of inschrijver over de technische bekwaamheden en beroepsbekwaamheden beschikt om de te gunnen opdracht uit te voeren, en (iii) houden alle voorwaarden verband met **en staan ze in verhouding tot het voorwerp** van de opdracht.

Overeenkomstig artikel 68, § 1, tweede lid, van het koninklijk besluit van 18 april 2017 kan de aanbestedende overheid eisen dat de ondernemers een voldoende mate van **ervaring** hebben die kan worden aangetoond met geschikte referenties inzake in het verleden uitgevoerde opdrachten.

De aanbestedende overheid beschikt in beginsel over een **beoordelingsruimte** bij het uitleggen en het toepassen van de selectiecriteria. Het komt in de eerste plaats aan de aanbestedende overheid toe de kandidaten te beoordelen vanuit het oogpunt van de technische en beroepsbekwaamheid aan de hand van de vereisten daaromtrent gesteld in de opdrachtdocumenten, en om daarbij de in dat verband voorgelegde documenten en inlichtingen te betrekken. Wel dient de aanbestedende overheid bij de beoordeling van de kandidaten **de regels die zij zelf heeft vastgesteld in de opdrachtdocumenten te respecteren**, alsook de beginselen van behoorlijk bestuur. Wanneer niet is voldaan aan de gestelde minimeisen inzake selectie, mag de aanbestedende overheid de betrokken inschrijver niet selecteren, op straffe van haar eigen bestek te schenden.

12. De verzoekende partij lijkt op het eerste gezicht onvoldoende aan te tonen het rechtens vereiste belang te hebben bij het door haar aangevoerde eerste middel. Uit het verslag van nazicht, zoals bijgevallen door de bestreden beslissing, blijkt immers dat de verzoekende partij is geselecteerd. De aangevoerde onwettigheden hebben haar op het eerste gezicht dan ook geen nadeel toegebracht.

13. Evenmin maakt de verzoekende partij aannemelijk anderszins gebaat te kunnen zijn met een schorsing op deze gronden. Zo de grieven van de verzoekende partij met betrekking tot

de gevraagde attesten van goede uitvoering en de gevraagde beschrijving van de structuur van de onderneming al ernstig zouden zijn, zou een schorsing op grond daarvan met zich brengen dat een nieuwe beoordeling niet vermag te steunen op deze elementen.

Vastgesteld evenwel dat zowel de verzoekende partij als de overige inschrijvers reeds mét inbegrip van deze elementen werden geselecteerd, zal een vastgestelde onwettigheid het resultaat niet kunnen beïnvloeden.

14. In de mate de verzoekende partij wijst op artikel 65 van het koninklijk besluit van 18 april 2017 waarin is bepaald dat de aanbestedende overheid ertoe verplicht is om elk kwalitatief selectie criterium te verbinden **aan een gepast niveau** om vervolgens op te merken dat, indien de verwerende partij dezelfde of andere selectiecriteria had verbonden aan een volgens haar meer “gepast niveau”, de gekozen inschrijver “misschien niet [zou] zijn geselecteerd”, stoelt haar argumentatie op loutere speculatie. Een verzoekende partij kan er niet mee volstaan te suggereren dat – mochten de selectiecriteria aan een meer gepast niveau zijn verbonden –, de gekozen inschrijver “misschien niet [zou] zijn geselecteerd”, zonder dit op enigerlei wijze aannemelijk te maken of ervan te overtuigen dat zijzelf ook in dat geval wel zou zijn geselecteerd. Een gebeurlijke nieuwe beoordeling in die zin kan immers evengoed leiden tot een negatief resultaat voor de verzoekende partij zelf.

15. Overigens is het middel op het eerste gezicht evenmin ernstig.

De verwerende partij lijkt immers op het eerste gezicht te mogen worden bijgevalen waar zij in haar nota doet gelden dat **het gepaste niveau van de selectiecriteria genoegzaam kon worden afgeleid uit de (uitgebreide) beschrijving van de opdracht** in de selectie leidraad, zodat de kandidaten kennis hadden van het exacte voorwerp en de omvang van de opdracht, kennis aan de hand waarvan zij de gestelde selectievereisten naar behoren konden interpreteren.

Het koninklijk besluit van 18 april 2017 is door de selectie leidraad voorts van toepassing verklaard, zonder daarbij af te wijken op het punt van de in artikel 68, § 4, 1°, b), van hetzelfde besluit bedoelde ouderdom van referenties.

16. Het eerste middel is niet ontvankelijk bij **gebrek aan belang**, minstens niet ernstig.

B. Tweede middel

Standpunt van de partijen

17. In het tweede middel van het verzoekschrift wordt een schending aangevoerd van artikel 4, eerste lid, van de wet van 17 juni 2016 “en meer bepaald het **gelijkheidsbeginsel en het transparantiebeginsel**, van artikel 81 van dezelfde wet, van de **zorgvuldigheidsplicht**, het *patere legem quam ipse fecisti* - beginsel, de formele- en de materiële motiveringsplicht, evenals van artikel 5, 9°, van de wet van 17 juni 2013 ‘betreffende de motivering, de informatie en de rechtsmiddelen inzake overheidsopdrachten, bepaalde opdrachten voor werken, leveringen en diensten en concessies’ (hierna: wet van 17 juni 2013) en van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 ‘betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen’ (hierna: wet van 29 juli 1991).

Standpunt verzoekende partij

De verzoekende partij vat het tweede middel, dat in drie middelonderdelen is opgesplitst, in het verzoekschrift als volgt samen:

“58. De beoordelingsmethode voor de kwalitatieve (sub)gunningscriteria is onwettig omdat er gebruik wordt gemaakt van ‘tussenwaardes’. **Het toekennen van tussenwaardes strijdt**

met het principe van de ordinale schaal, omdat in een ordinale schaal één specifieke score wordt toegekend op basis van een bepaald kwaliteitsniveau, zonder dat tussen die specifieke scores dan nog eens tussenscores worden toegekend. Het principe van de ordinale schaal is gedenatureerd en de beoordelingsmethode is daardoor niet meer transparant. Bovendien is het volkomen onduidelijk welke methode is toegepast om die tussenscores te berekenen, wat *in casu* des te vreemder is omdat die tussenscores dan ook nog eens tot twee cijfers na de komma zijn berekend. Het is volslagen onduidelijk hoe bij die scores is gekomen. Bovendien werd voor subgunningscriterium 1.1 een andere beoordelingsmethode gebruikt dan de beoordelingsmethode die in het bestek is opgegeven (eerste middelonderdeel).

59. Het verslag van nazicht van de offertes is **gebrekking gemotiveerd** omdat er voor geen enkele inschrijver, na bespreking van een aantal specifieke beoordelingselementen, een conclusie wordt getrokken in toepassing van de ordinale schaal. Ook wordt niet gemotiveerd waarom in toepassing van de mogelijkheid om tussenwaardes toe te kennen, desgevallend toch niet de met het niveau overeenstemmende score is toegekend (tweede middel onderdeel).

60. Het verslag van nazicht van de offertes bevat tegenstrijdigheden, fouten en inconsistenties aangaande de concrete motiveringen inzake de beoordeling van de offertes van de verzoekende partij en van de gekozen inschrijver (derde middelonderdeel).” betreft, als volgt samen:

“Het middel is niet ontvankelijk volgend uit de *Labonorm*-rechtspraak van Uw Raad in zoverre kritiek wordt uitgeoefend op de beoordelingsmethodiek, aangezien het middel op onzorgvuldige cq. kwaadwillige wijze achter de hand werd gehouden. Verder ontbreekt het de Verzoekende Partij aan het rechtens vereiste belang aangezien zij zich beperkt tot punctuele detailkritieken op de motivering, zonder evenwel aannemelijk te maken dat de omvangrijke puntenkloof zou worden overbrugd.

In zoverre de Verzoekende Partij bepleit dat het onduidelijk was op welke wijze tussenscores werden toegekend, kan zij niet worden bijgevallen. Het betreft vanuit de aard een zeer complexe opdracht. De inhoudelijke beoordeling ervan vereist *input* vanuit diverse disciplines, die met een ander perspectief kijken naar de beoordelingselementen en andere zaken of nuances gewichtig achten. **De tussenscores zijn het gevolg van een genuanceerde samenbrenging van de input van de diverse expertises.** De Verzoekende Partij maakt niet aannemelijk – noch citeert zij eender welke bron – waaruit blijkt dat dergelijke zorgvuldige handelwijze niet toelaatbaar zou zijn, noch minder zet zij uiteen op welke wijze zij hierdoor zou zijn benadeeld.

In zoverre de Verzoekende Partij punctuele kritieken aanvoert ten aanzien van de motivering bij de gunningscriteria, slaagt zij er in de eerste plaats niet in om het vermoeden van wettigheid onderuit te halen. Verder worden de diverse detailkritieken inhoudelijk weerlegd

Standpunt verwerende partij

De verwerende partij vat haar verweer, wat het tweede middel

“35. Verzoekende partij ontbeert het rechtens vereiste belang bij dit middel. Verzoekende partij liet vooreerst na om de door haar opgeworpen vermeende onwettigheid van het eerste middelonderdeel op te werpen voorafgaand aan de opening van de offertes.

Daarnaast maakt zij op geen enkele wijze aannemelijk dat het tweede en derde middelonderdeel van die aard zijn om de rangschikking (potentieel) te wijzigen.

Het middel is in die mate onontvankelijk.

36. In elk geval ligt de beoordelingsmethodiek besloten in de gunningscriteria. Er werd géén

exotische beoordelingsmethodiek toegepast, maar een loutere woordelijke beoordeling, gekoppeld aan een redelijke puntenscore volgens de schaal die werd megedeeld in het bestek. Hierbij werd reeds expliciet aangegeven dat tussenwaardes mogelijk waren. Verzoekende partij toont op geen enkele wijze overtuigend aan waarom het gebruik van tussenwaardes onwettig zou zijn.

Noch de wetgeving, noch de rechtspraak vereisen bovendien dat de beoordelingsmethodiek in het bestek zélf wordt bekend gemaakt; ze moet enkel vastgesteld zijn vóór de indiening van de offertes. Niets meer, niets minder. Verzoekende partij verwacht kennelijk één en ander.

Voor subgunningscriterium 1.1 werd uiteraard geen andere beoordelingsmethode gebruikt dan diegene opgenomen in het bestek. Op basis van de bewoordingen in het verslag van nazicht van de offertes blijkt dat het woord 'resultaatsverbintenis' louter een materiële vergissing betreft.

37. Ondergeschikt, is de puntentoekening correct gebeurd. Verzoekende partij levert punctuele kritiek op enkele zinnen uit het verslag, maar zwijgt over de andere negatieve elementen. De puntentoekening is globaal gebeurd én bovendien afdoende gemotiveerd. Het voorstel van verzoekende partij wordt eerder als 'voldoende' bevonden. De toegekende punten zijn hiermee in verhouding.

38. Verzoekende partij levert tot slot kritiek op de beoordeling van tussenkomende partij, specifiek voor wat betreft de woordelijke toelichting. Er zouden hierbij 'contradicties' zijn, quod non. De vermeende impact op de puntenscores zelf is onduidelijk.

39. Geen enkel middelonderdeel van het tweede middel is bijgevolg ernstig, als het al ontvankelijk zou zijn, ten zeerste quod non."

Beoordeling Betreffende de excepties

20. In zoverre de verwerende partij en de tussenkomende partij aanvoeren dat "volgend uit de *Labonorm*-rechtspraak" het middel niet ontvankelijk is in zoverre kritiek wordt uitgeoefend op de beoordelingsmethodiek, aangezien het middel op onzorgvuldige *c.q.* kwaadwillige wijze achter de hand werd gehouden, worden zij niet bijgevallen.

Met deze exceptie voeren deze partijen aan dat de verzoekende partij geen belang heeft bij haar vordering, op grond dat zij haar bezwaren tegen de gevolgde plaatsingsprocedure niet tijdig heeft geformuleerd.

Zoals de Raad van State reeds sinds zijn in algemene vergadering arrest nr. 152.173 van 2 december 2005 (ECLI:BE:RVSCE:2005:ARR.152.173) inzake de *nv Labonorm* oordeelt, neemt de mogelijkheid om onmiddellijk een beroep tot nietigverklaring en een vordering tot schorsing in te stellen tegen de beslissing om het bestek vast te stellen, niet weg dat de onrechtmatigheden die een inschrijver aan een bestekbepaling verwijt, ook nog op ontvankelijke wijze mogen worden ingeroepen tegen latere beslissingen in het kader van de gunningsprocedure. **De verzoekende partij mag derhalve tot staving van haar beroep tegen de bestreden beslissing de onwettigheid inroepen van het bestek, zelfs indien zij de beslissing tot vaststelling van het bestek als zodanig niet heeft aangevochten bij de Raad van State.**

Het voormelde arrest waarborgt op ruime wijze de toegang tot de rechter van inschrijvers op overheidsopdrachten.

Het enkele feit dat de verzoekende partij in de loop van de plaatsingsprocedure geen bezwaar heeft gemaakt tegen een bepaald onderdeel van de opdrachtdocumenten, te dezen de selectieleidraad, ontnemt haar nog niet het recht om op te komen tegen de beslissing die aan het einde van de procedure is genomen.

21. In zoverre de verwerende partij zich nog steunt – zij verwijst immers naar haar uiteenzetting betreffende deze exceptie bij het eerste middel die zij te dezen “integraal” herneemt –, op de met de (in het bestek opgenomen) “Neorec-clausule” nagestreefde voorafgaande meldingsplicht *c.q.* attentieplicht (*iuncto* de “beginselen van behoorlijk burgerschap”), wordt zij evenmin bijgevallen in haar kritiek.

De opgeworpen exceptie heeft tot gevolg dat een inschrijver verplicht zou zijn om reeds tijdens de plaatsingsprocedure de onwettigheid waarmee een opdracht is behept te identificeren en op te werpen teneinde zijn toegang tot de rechter te vrijwaren opdat die de aangevoerde onwettigheid aan zijn toetsingsrecht kan onderwerpen. Een dergelijke nagestreefde voorafgaande meldingsplicht kan evenwel niet verantwoord worden dat het feit dat een overheid een onwettigheid begaat, minder verregaande gevolgen heeft dan het feit dat de rechtzoekende dit niet meteen heeft opgemerkt en gesignaleerd. In dat verband dient eraan te worden herinnerd dat het uitgangspunt moet zijn dat een aanbestedende overheid de fundamentele plicht heeft om wettige bepalingen op te stellen. Deze zorgvuldigheidsplicht en plicht tot rechtmatig optreden die op de overheid rust kan in de praktijk niet worden omgezet naar een zorgvuldigheidsplicht van de rechtzoekende (vgl. GwH 11 april 2023, nr. 59/2023, punt B.17.2, ECLI:BE:GHCC:2023:ARR.059). In dat kader kan aldus van een inschrijver niet worden vereist dat hij reeds tijdens de plaatsingsprocedure expliciet voorbehoud maakt voor de wettigheid van een bepaling of die reeds opwerpt. Integendeel, hij mag uitgaan van het vermoeden dat de bepalingen – te dezen de in het bestek genoemde beoordelingsmethodiek – in overeenstemming zijn met het recht, zonder dat hij moet onderzoeken, en in het kader van de plaatsingsprocedure reeds moet opwerpen, dat die onwettig zijn, op straffe van anders zijn toegang tot de rechter te verliezen.

In de mate de verwerende partij en de tussenkommende partij het anders zien gaan zij uit van een verkeerde rechtsopvatting.

22. Evenmin kan ter staving van de exceptie van niet-ontvankelijkheid van het middel, het argument overtuigen dat de verzoekende partij op dit punt blijk zou hebben gegeven van “een verregaande lichtzinnigheid of kwaadwilligheid waarbij zij haar kritiek als ‘joker’ achter de hand zou hebben gehouden”. Daargelaten nog dat wanneer een verwerende partij een inschrijver “verregaande lichtzinnigheid” zelfs “kwaadwilligheid” wil verwijten, zij er niet mee kan volstaan, zoals te dezen, in de nota algemeenheden te poneren zonder concrete precieze aanwijzingen om zulks (minstens) aannemelijk te maken, lijkt dergelijk gedrag in voorkomend geval de ernst van het aangevoerde middel aan te tasten doch niet de ontvankelijkheid ervan.

Bovendien valt aan te nemen dat de verzoekende partij pas bij lezing van het verslag van nazicht in staat werd gesteld haar bezwaren te formuleren met betrekking tot de gehanteerde beoordelingsmethodiek. Een eventuele “eenvoudige vraag op het forum” zou te dezen, zo lijkt, allicht ook niet hebben volstaan zoals hierna zal blijken. In zoverre de verwerende partij op de terechtzitting ook nog verwijst naar de kost die het eventueel ontbreken van een (tijdige) oplossing zou meebrengen, lijkt dat argument zich evenmin te kunnen verzetten tegen het recht van de verzoekende partij om haar rechtsmiddelen aan te wenden.

23. De exceptie wordt verworpen.

24. De door de verwerende en de tussenkommende partij aangevoerde

exceptie dat de verzoekende partij geen belang heeft omdat haar argumentatie de rangschikking niet in haar voordeel zou kunnen ombuigen, wordt evenmin bijgevalen, minstens niet voor wat betreft het eerste en tweede onderdeel van het tweede middel. Indien deze argumentatie ernstig wordt bevonden, zoals hierna zal blijken, zal het immers aan de verwerende partij staan om hetzij haar bestek te herzien, hetzij de beoordeling over te doen zonder de vastgestelde onwettigheid te begaan en zulks zonder dat de Raad van State daarop (of op het resultaat daarvan) mag vooruitlopen.

Ook deze exceptie wordt verworpen.

Betreffende de ernst van het tweede middel

26. Overeenkomstig artikel 4, eerste lid, van de wet van 17 juni 2016 dient een aanbestedende overheid de ondernemers op gelijke en niet- discriminerende wijze te behandelen en handelen op een transparante en proportionele wijze.

Het transparantiebeginsel zoals vervat in artikel 4 van de wet van 17 juni 2016 impliceert dat de voorwaarden en modaliteiten van de gunningsprocedure in de aankondiging van de opdracht of in het bestek worden geformuleerd op een duidelijke, precieze en ondubbelzinnige wijze, opdat alle behoorlijk geïnformeerde en normaal oplettende inschrijvers de juiste draagwijdte ervan kunnen begrijpen en zij deze op dezelfde manier kunnen interpreteren.

Luidens artikel 81 van dezelfde wet baseert de aanbestedende overheid de gunning van de opdracht op de economisch meest voordelige offerte, te dezen op basis van de beste prijs-kwaliteitsverhouding volgens de in het bestek vervatte gunningscriteria en hun relatieve gewicht. Artikel 81, § 3, laatste zin, van dezelfde wet, luidens welk de gunningscriteria in de aankondiging van de opdracht of in de opdrachtdocumenten worden vermeld, is een toepassing van het transparantiebeginsel.

Een aanbestedende overheid beschikt op het eerste gezicht over een ruime beoordelingsbevoegdheid om de volgens haar meest geschikte beoordelingsmethode vast te stellen. Het komt niet aan de Raad van State toe om zich uit te spreken over de opportuniteit van de keuze voor een bepaalde beoordelingsmethodiek. Wel mag de Raad van State desgevraagd de gebruikte methodiek op zijn rechtmatigheid toetsen, meer bepaald betreffende de mate waarin ze de gelijke beoordeling van de offertes eventueel zou uitsluiten en dus het bepalen van de meest voordelige offerte onmogelijk zou maken. De gekozen beoordelingsmethodiek dient in elk geval de kwalitatieve verschillen tussen de offertes op correcte wijze in kaart te brengen, met aandacht voor de diverse sterke en zwakke punten van de offertes en dient te leiden tot een puntentoekenning die in correcte verhouding staat tot de woordelijke evaluatie.

27. Te dezen voorziet het bestek in een beoordeling van de kwalitatieve gunningscriteria aan de hand van een ordinale schaal waarbij “tussenwaarden” mogelijk zijn (zie *supra* punt 3.6).

28. Het gegeven dat tussenwaarden mogelijk zijn, lijkt op zich niet van aard om te leiden tot de conclusie dat het bestek niet transparant is of dat de opdracht aldus kan worden gegund aan een inschrijver die niet de economisch meest voordelige offerte heeft ingediend.

Voorwaarde is dan wél dat de toegekende scores, of het nu de basisscores in functie van de omschreven ordinale schaal dan wel tussenwaarden zijn, de kwalitatieve gelijkenissen en verschillen tussen de offertes op een adequate wijze weerspiegelen.

Daargelaten nog de vraag of die omzetting in concrete scores noodzakelijk het resultaat moet zijn – zoals de verzoekende partij argumenteert – van de toekenning van een basisscore in functie van een globaal kwaliteitsniveau, die vervolgens eventueel wordt bijgesteld naar een tussenwaarde, lijkt uit de door het bestek omschreven beoordelingsmethode in ieder geval een beoordeling te mogen worden afgeleid waarbij in een woordelijke motivering de sterke en de zwakke punten van een offerte worden besproken in vergelijking met de andere offertes, waarna dan een globale beoordeling van de offerte voor dat (sub)gunningscriterium volgt.

29. Te dezen, noteert het ‘verslag van nazicht’ zoals dat hiervoor *sub* 3.11 is aangehaald, weliswaar per kwalitatief (*sub*)gunningscriterium een aantal plus- en minpunten, maar de toekenning van (fijnmazige) scores tot twee cijfers na de komma laat zich op het eerste gezicht moeilijk verstaan met een dergelijke globale beoordeling volgens een ordinale schaal.

Evenwel, inzage – zoals de Raad van State vermag – in het vertrouwelijk stuk 11 van de verwerende partij, bevattende de evaluatiefiches van de offertes, maakt een en ander wel duidelijk.

Zonder de vertrouwelijkheid van dit stuk te schenden, dient opgemerkt dat de gegeven scores voortkomen uit de rekenkundige optelling van de waarderingen bij de afzonderlijke (volgens het bestek niet-limitatieve (zie *supra*, punt 3.6)) beoordelingselementen die door de verwerende partij lijken te zijn beschouwd als (sub)subgunningscriteria. Immers, uit bedoeld stuk 11 lijkt te kunnen worden afgeleid dat alle elementen die door het bestek op niet-limitatieve wijze werden voorgesteld als “beoordelingselementen”, bij de eigenlijke beoordeling zijn omgevormd tot (sub)subgunningscriteria met een afzonderlijke weging en waaraan de offertes op stelselmatige en systematische wijze werden afgetoetst. Het is trouwens die toets die per “beoordelingselement” heeft geresulteerd in de toekenning van een bepaald kwaliteitsniveau met daarmee overeenstemmende score (tot twee cijfers na de komma). De toekenning van scores tot twee cijfers na de komma lijkt dan ook voort te vloeien uit de opdeling van de kwalitatieve (sub)gunningscriteria in niet vooraf aangekondigde (sub)subgunningscriteria, met een eigen relatieve weging veeleer dan het gevolg te zijn van het samenbrengen in de woordelijke omschrijving van de insteken van de leden van de beoordelingscommissie “vanuit diverse achtergronden en expertises”. Hoewel de scores per element (lees: (sub)subgunningscriterium) niet staan weergegeven in de motiveringsdocumenten, blijkt de toekenning van een totale puntenscore voor het criterium ‘kwaliteit’ tot twee cijfers na de komma de effectieve toepassing van het voormelde stelselmatig gevolgde schema veeleer te bevestigen dan te ontkennen.

30. Het kan de verzoekende partij niet worden verweten dat zij haar middel niet heeft uitgewerkt in deze zin. Het desbetreffende stuk 11 is immers vertrouwelijk neergelegd en de verzoekende partij heeft niet langs een andere weg kennis gekregen van de inhoud ervan. Daar staat tegenover dat de verzoekende partij in haar verzoekschrift wel de schending inroept van de artikelen 4 en 81 van de wet van 17 juni 2016 en de daarin vervatte transparantieplichting voor de aanbestedende overheid, evenals van de formelemotiveringsplicht zoals vervat in de wet van 29 juli 1991 en artikel 5, 9° van de wet van 17 juni 2013.

De verzoekende partij maakt in zoverre aannemelijk, eensdeels, dat de opdrachtdocumenten haar niet hebben toegelaten de in de feiten gehanteerde werkwijze van de verwerende partij te kunnen voorzien.

Anderdeels – en ondanks het feit dat het verslag van nazicht woordelijke motieven bevat waaruit de verzoekende partij zou kunnen afleiden waarom de verwerende partij de offerte van de tussenkomen partij beter evalueert dan die van haar –, heeft ook het verslag van nazicht haar niet toegelaten de door de verwerende partij gehanteerde werkwijze en toegekende scores te begrijpen.

Overigens – anders dan de verwerende partij op de terechtzitting suggereert – peilt de verzoekende partij met haar motiveringskritiek niet “naar de motieven van de motieven”. Haar motievenskritiek treft immers de gehanteerde/toegepaste beoordelingsmethodiek die haar niet hebben toegelaten de gevolgde werkwijze te begrijpen.

Deze vaststellingen volstaan om een schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden gunningsbeslissing te verantwoorden. Ondanks de bestaande puntenkloof kan immers niet worden uitgesloten dat de vastgestelde onwettigheden van invloed kunnen zijn op de rangschikking van de offertes. Evenmin kan worden vooruitgelopen op de wijze waarop de verwerende partij zal menen gevolg te kunnen geven aan een schorsing om die redenen.

31. Het tweede middel is in de aangegeven mate ernstig.

IX. Besluit

32. Het tweede middel is ernstig gebleken. De vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid wordt dan ook ingewilligd.

BELANGRIJKE CONCLUSIES

- 1 Het bestek kan ook nog worden aangevochten in de gunningfase
- 2 het Arrest bevestigt de discretionaire bevoegdheid van de aanbesteder in het vastleggen van criteria met respect van het verband met de opdracht en de proportionaliteit
- 3 Het transparantiebeginsel vereist dat alle modaliteiten en voorwaarden vooraf duidelijk en ondubbelzinnig vastgelegd zijn zodat iedere deelnemer ze kunnen begrijpen en ze eenvormig zullen interpreteren
- 4 deze vastlegging van de beoordelingsmethode moet niet noodzakelijk in het bestek opgenomen zijn, maar kan het voorwerp uitmaken van een formele beslissing die dan wel voor de opening moet vastgelegd zijn
- 5 Het transparantie beginsel vereist dan ook dat discussie wordt uitgesloten door het vastleggen van uniforme minima voor de gebruikte criteria en methode

HIERNA VOLGEN EEN AANTAL ARRESTEN VAN DE RAAD VAN STATE MET BETREKKING OP HET REGELMATIGHEIDSNAZICHT, HET ALGEMEEN EN BIJZONDER PRIJSNAZICHT, AANPASSING VAN MATERIELE FOUTEN EN LEEMTES, DE GEMOTIVEERDE JUSTIFICATIE VAN PRIJZEN DE GEMOTIVEERDE EVALUATIE EN HET CORRECT EN ZORGVULDIG TOEPASSEN VAN DE ZELF UITGEWERKTE BESTEKBEPALINGEN

Uit deze verschillende bepalingen blijkt meteen de noodzaak om hierop verder in te gaan. Deze voorbeelden vormen dan ook onze motivatie voor een dieper uitgewerkte benadering via de **MASTERCLASS welke we eind september inrichten en waarvoor je op het einde van deze nieuwsbrief al het inschrijvingsformulier vindt**

RAAD VAN STATE: HOE OMGAAN MET REKENFOUTEN EN ZUIVER MATERIELE FOUTEN DOOR DE AANBESTEDER EN HOE HIEROP INGAAN DOOR DE INSCHRIJVER

**VOORZITTER VAN DE XIVe KAMER ARREST nr. 266.592 van 5 mei 2026
in de zaak A. 247.844/XIV-40.139**

Artikel 34 van het koninklijk besluit van 18 april 2017 luidt:

“§ 1. De aanbestedende overheid verbetert de offertes in functie van de door haar of een inschrijver vastgestelde rekenfouten en zuiver materiële fouten in de opdrachtdocumenten.

§ 2. De aanbestedende overheid verbetert de rekenfouten en zuiver materiële fouten in de offertes, zonder aansprakelijk te zijn voor de niet ontdekte fouten.

Ten einde de rekenfouten en de zuiver materiële fouten die door haar vastgesteld worden in de offertes te verbeteren, gaat de aanbestedende overheid de werkelijke bedoeling na van de inschrijver via een globale analyse van de offerte en door deze te vergelijken met de andere offertes en met de marktprijzen. Indien deze bedoeling, na analyse van de offerte, niet voldoende duidelijk is, kan de aanbestedende overheid de inschrijver, binnen een door haar gestelde termijn, uitnodigen om de inhoud van zijn offerte te verduidelijken zonder haar te wijzigen en te vervolledigen en dit zonder afbreuk te doen aan de mogelijkheid om te onderhandelen indien de procedure zulks toelaat.

Als er in dit laatste geval geen toelichting gegeven is of de toelichting niet aanvaardbaar is voor de aanbestedende overheid, verbetert ze de fouten naar eigen bevindingen. Mocht dit niet mogelijk zijn, dan kan de aanbestedende overheid hetzij beslissen dat de opgegeven eenheidsprijzen van toepassing zijn, hetzij de offerte als onregelmatig weren.

§ 3. Indien de aanbestedende overheid rechtstreeks fouten verbetert in de offertes, bewaart zij de oorspronkelijke versie van die offertes en ziet zij erop toe dat haar rechtzettingen duidelijk identificeerbaar zijn, terwijl ook de oorspronkelijke gegevens zichtbaar blijven.”

Artikel 79 van datzelfde koninklijk besluit bepaalt:

“§ 1. Indien bij de opdrachtdocumenten een samenvattende opmeting of inventaris is gevoegd, vult de inschrijver deze in en maakt hij de nodige berekeningen.

§ 2. De inschrijver voert, rekening houdende met de opdrachtdocumenten, zijn beroepskennis of persoonlijke vaststellingen, verbeteringen door voor:

1° de fouten die hij ontdekt in de forfaitaire hoeveelheden;

2° de fouten die hij ontdekt in de vermoedelijke hoeveelheden waarvoor de

opdrachtdocumenten een dergelijke verbetering toelaten en op voorwaarde dat de voorgestelde verbetering minstens tien percent in meer of in min van de hoeveelheid van de post in kwestie bedraagt;

3° de leemten in de samenvattende opmeting of inventaris.

*Hij voegt **bij zijn offerte een nota ter verantwoording** van deze verbeteringen.” Artikel 86, §§1 en 4 van datzelfde koninklijk besluit luiden:*

“§ 1. Wanneer een inschrijver, overeenkomstig de artikelen 34 en 79, § 2, de hoeveelheid van één of meer posten van de samenvattende opmeting of inventaris heeft verbeterd, ziet de aanbestedende overheid die wijzigingen na, verbetert ze zo nodig volgens eigen berekeningen en wijzigt desgevallend de opmetingen of inventarissen gevoegd bij de offertes.

§4. Enkel voor de rangschikking van de offertes worden de hoeveelheden aanvaard door de aanbestedende overheid die groter zijn dan of gelijk zijn aan de hoeveelheden van de oorspronkelijke opmeting of inventaris, zonder onderscheid naar alle opmetingen of inventarissen gebracht.

Daarentegen spelen de wijzigingen die door de aanbestedende overheid aanvaard worden en die een vermindering van de hoeveelheden tot gevolg hebben, enkel in het voordeel van de inschrijvers die ze gemeld hebben en enkel in de mate dat hun verantwoording is aanvaard.

Aldus:

1° wordt, indien de hoeveelheid voorgesteld door de inschrijver kleiner is dan de hoeveelheid aanvaard door de aanbestedende overheid, deze laatste hoeveelheid in de opmeting of inventaris gebracht;

2° wordt, indien de hoeveelheid voorgesteld door de inschrijver ligt tussen de hoeveelheid aanvaard door de aanbestedende overheid en de hoeveelheid van de oorspronkelijke opmeting of inventaris, de hoeveelheid voorgesteld door de inschrijver in de opmeting of inventaris gebracht;

3° wordt, indien de hoeveelheid voorgesteld door de inschrijver, groter is dan de hoeveelheid van de oorspronkelijke opmeting of inventaris, de door de inschrijver voorgestelde hoeveelheid teruggebracht tot de hoeveelheid van de oorspronkelijke opmeting of inventaris”.

Het beginsel *patere legem quam ipse fecisti* verplicht het bestuur de algemene regels die het zelf heeft vastgesteld te eerbiedigen bij de concrete toepassing ervan. Daaruit vloeit voort dat de verwerende partij bij de beoordeling van de offertes gebonden is door de regels die hieromtrent in het bestek zijn vastgesteld.

Voor de inschrijver die een vermindering heeft voorgesteld met toepassing van artikel 79, § 2, 2°, wordt de totale prijs die overeenstemt met de aldus verminderde hoeveelheid een forfaitaire prijs, op voorwaarde en in de mate dat de aanbestedende overheid deze verbetering aanvaardt.

Wanneer de aanbestedende overheid de wijzigingen van een post met vermoedelijke hoeveelheden niet door eigen berekeningen kan nazien, brengt zij de voorgestelde verhoging of verlaging van de hoeveelheid terug tot de oorspronkelijke hoeveelheid van de opmeting of inventaris.

[...]

10. Ter beoordeling daarvan dient eerst en vooral acht te worden geslagen op **het doel dat de regelgever heeft beoogd** door de combinatie van de artikelen 79 en 86 van het koninklijk besluit van 18 april 2017.

In het verslag aan de Koning bij artikel 86 kan onder meer worden gelezen [dat “wanneer de inschrijver een vermindering van de vermoedelijke hoeveelheden heeft voorgesteld en deze door de aanbestedende overheid werden aanvaard, de totale prijs die overeenstemt met de verminderde hoeveelheid volgens paragraaf 1, tweede lid, een forfaitaire prijs [wordt]. Dit forfaitair karakter kan een voordeel betekenen in hoofde van de betrokken inschrijver gezien hij *de enige* zal zijn die van deze vermindering van hoeveelheid zal genieten en bijgevolg ook van een lagere eindprijs voor de rangschikking van zijn offerte. Deze inschrijver zal echter ook alleen het risico dragen dat verbonden

is aan een eventuele onderschatting van de hoeveelheid van de verminderde post, want in dit geval zal hij de reële hoeveelheid moeten uitvoeren tegen een forfaitaire prijs].

Wat de vierde paragraaf van diezelfde bepaling betreft, wordt in het verslag aan de Koning onder meer nog toegelicht dat “[v]olgens het tweede lid de door de aanbestedende overheid toegelaten wijziging die leidt tot een vermindering van de hoeveelheden geen baat [heeft] voor anderen dan voor diegene die ze doorvoerde”. De verantwoording van deze bepaling ligt naar luid van het verslag aan de Koning, “voor de hand”. Immers, de aanpassing van de opmeting of van de inventaris bij de offertes van de andere inschrijvers zou het voordeel van de inschrijver, auteur van de rechtzetting tenietdoen. Deze laatste zou geen enkel belang meer hebben bij een dergelijke rechtzetting. Hij zou er aldus “vaak toe kunnen komen te verkiezen om niets voor te stellen en voordeel te halen uit een vermindering van hoeveelheden in de loop van de uitvoering van de opdracht, zonder weerslag op de prijs (vermindering die - het weze herhaald - reeds door hem had moeten voorzien zijn)”.

Hieruit volgt, zo lijkt, dat de regelgever met deze bepaling tracht te voorzien in een drijfveer voor inschrijvers om verminderingen aan de (forfaitaire) hoeveelheden voor te stellen. Te dezen, kan niet anders dan worden vastgesteld dat de gekozen inschrijver – anders dan de verzoekende partij – aan de verwerende partij heeft meegedeeld dat de forfaitaire hoeveelheid voor de post 54.08.11.01 niet correct was. Daardoor zou de verzoekende partij dan ook, mocht de gekozen inschrijver deze opmerking niet hebben laten gelden, – bewust of onbewust (en zonder dat alhier te moeten onderzoeken) – het oneigenlijke voordeel kunnen genieten zoals beschreven in het verslag aan de Koning, namelijk het doorrekenen van een eenheidsprijs die hoger is dan wat nodig is voor het uitvoeren van de opdracht.

Aldus dient vastgesteld, zo lijkt, dat de geest van de artikelen 79 en 86 (en het ermee beoogde oogmerk) door de verwerende partij wel degelijk is nageleefd.

Dat de samenvattende meetstaat aldus als vertrekpunt diende te worden genomen voor het nazicht van de (forfaitaire) hoeveelheden, volgt zowel uit het koninklijk besluit van 18 april 2017 alsook uit de te dezen toepasselijke bestekbepalingen. Wel is het zo dat er, zoals de verzoekende partij aangeeft, wat betreft de methodiek/werkwijze voor de nota met verantwoording voor de (berekening van de) aangepaste hoeveelheden, wordt verwezen naar “de bij het bestek gevoegde gedetailleerde meting van het betwiste artikel” dewelke diende te worden overgenomen om de fouten aan te tonen. Ermee rekening houdende dat de weerhouden hoeveelheid (45 stuks) overeenkomt met de hoeveelheid uit de gedetailleerde meetstaat, kan de nota van de gekozen inschrijver logischerwijze niet in een dusdanige vergelijking voorzien.

Er moet echter gewezen worden, zo lijkt, op de rol die dergelijke “nota ter verantwoording van deze verbeteringen” heeft in het kader van het meergenoemde artikel 79 van het koninklijk besluit van 18 april 2017. Het verslag aan de Koning bij deze bepaling stelt daarover het volgende:

“ Wanneer aldus het ontbreken van de nota niet met zich mee mag brengen dat de aanbestedende overheid de voorgestelde wijzigingen zonder meer negeert of niet onderzoekt, kan ook het niet volgen van een vooropgestelde methodiek in de nota er niet toe leiden dat met een voorgestelde wijziging geen rekening mag of kan worden gehouden, en al zeker niet, zo lijkt, wanneer die (her)berekening van of in de samenvattende meetstaat gerechtvaardigd is, wat de verwerende partij te dezen ook heeft moeten vaststellen nadat zulks bij het rekenkundig nazicht (en getoetst aan de plannen) is komen vast te staan.

12. Ook het bestek zelf geeft expliciet een niet-substantieel karakter aan deze werkwijze. Er wordt namelijk het volgende gesteld: “Indien deze werkwijze niet wordt gevolgd *kunnen* de opmerkingen verworpen worden en *kan* de offerte als onregelmatig worden beschouwd.”. Dat verwerende partij aldus wel degelijk rekening heeft gehouden met de aangepaste hoeveelheden zoals voorgesteld door de gekozen inschrijver past binnen de discretionaire bevoegdheid die zij zichzelf heeft verleend in de bestekbepalingen. Er lijkt dus op het eerste gezicht geen sprake te kunnen zijn van een schending van het *patere legem* - beginsel.

In zoverre de verzoekende partij bovendien stelt dat de discrepantie tussen de gedetailleerde en de samenvattende meetstaat had moeten worden gekwalificeerd als een zuiver materiële fout in de zin van artikel 34, § 1, van het koninklijk besluit van 18 april 2017, die aanleiding had moeten geven tot de rechtvaardigende nota waarvan sprake in het tweede lid moet de aanbestedende overheid toelaten de pertinentie van de door de inschrijver aangebrachte verbeteringen te beoordelen. Aldus kan zij deze ofwel aanvaarden, ofwel rechtzetten of zelfs weigeren.

Het past te melden dat de niet-eerbiediging van de verplichting tot het verstrekken van een rechtvaardigende nota, niet van substantiële aard is. Bij gebrek aan een dergelijke nota kan de aanbestedende overheid aan de inschrijver vragen zijn verbeteringen te rechtvaardigen of in geval van een onvoldoende uitleg, weigeren een verbetering in aanmerking te nemen die zij niet kan natrekken”.

een gelijke verbetering in alle offertes, ook wat de rangschikking betreft, valt het evenwel op dat het bestek zelf uitdrukkelijk voorziet in de toepassing van het mechanisme van artikel 79 van het meergenoemde koninklijk besluit van 18 april 2017 voor hoeveelheidswijzigingen, en dat de gekozen inschrijver precies conform die procedure heeft gehandeld door een wijziging voor te stellen en daarbij een verantwoordingsnota met eigen plannenonderzoek en berekeningen te voegen.

Gelet op de **discretionaire beoordelingsmarge** waarover de aanbestedende overheid beschikt **bij de kwalificatie van een fout** en de verwerking ervan in het plaatsingsproces, lijkt het op het eerste gezicht niet vereist dat zij in deze omstandigheden dwingend toepassing had moeten maken van artikel 34 in plaats van het door het bestek voorziene artikel 79 traject.

Daarbij komt nog dat een fout niet uitsluitend hoeft voort te vloeien uit een intern gebrek aan één document, maar ook kan volgen uit een tegenstrijdigheid of discrepantie tussen verschillende onderdelen van de opdrachtdocumenten onderling – wat artikel 80 van het koninklijk besluit van 18 april 2017 overigens uitdrukkelijk erkent door een voorrangregel te voorzien voor net dergelijke situaties –, zodat de gekozen inschrijver, die deze discrepantie heeft vastgesteld en op basis van de plannen het correcte aantal

heeft geverifieerd, enkel heeft gedaan wat artikel 79 en het toepasselijke bestek van hem verlangden.

Dat de aanbestedende overheid in dergelijk geval er dan ook voor opteert om de combinatie van de artikelen 79 en 86 van het koninklijk besluit toe te passen, en niet artikel 34 ervan, lijkt dan ook op het eerste gezicht niet onverenigbaar met deze reglementaire bepalingen. Daarbij dient opgemerkt dat krachtens het genoemde artikel 80 een inschrijver zich lijkt te mogen steunen op de in dat artikel bepaalde hiërarchie volgens hetwelk de plannen primeren op het bestek en het bestek op de samenvattende opmeting of inventaris om een verbetering van de opdrachtdocumenten te rechtvaardigen.

13. Dat artikel 00.04.06 *'Opdrachtdocumenten, voorschriften en algemene onderrichtingen bij de aanneming'* van het te dezen toepasselijke bestek bepaalt dat ingeval van tegenstrijdigheid tussen de gedetailleerde en de samenvattende meetstaat de gedetailleerde meetstaat bindend is, doet aan het voorgaande geen afbreuk. Deze bestekbepaling behoort immers tot het hoofdstuk *'00.04. Bepalingen bij het KB Uitvoering'* en regelt aldus de verhouding tussen opdrachtdocumenten tijdens de uitvoering van de opdracht; niet tijdens de plaatsingsfase zoals het geval is met de hiervoor *sub 3.2 en 8* aangehaalde bestekbepaling *'00.03. Bepalingen bij het KB Plaatsing'*.

Bovendien volgt uit artikel 79, §1, van het koninklijk besluit van 18 april 2017 uitdrukkelijk dat de inschrijver de samenvattende opmeting invult en de nodige berekeningen maakt op basis van die opmeting. Het zijn dan ook de hoeveelheden in de samenvattende meetstaat die, vermenigvuldigd met de door de inschrijver opgegeven eenheidsprijzen, het totale offertebedrag bepalen waartoe de inschrijver zich verbindt. Ook het bestek zelf bevestigt dit door inschrijvers te verplichten uitsluitend de samenvattende meetstaat in te vullen en bij te voegen, terwijl de gedetailleerde meetstaat door de inschrijvers niet wordt ingevuld noch aan de offerte toegevoegd. Precies omdat het **de hoeveelheden in de samenvattende meetstaat zijn die de grondslag vormen van de offerteprijs** en van het rekenkundig nazicht door de aanbestedende overheid, zijn het ook deze hoeveelheden die, overeenkomstig het genoemde artikel 79, door de inschrijvers dienen te worden nagekeken en zo nodig verbeterd – ongeacht of in een latere (uitvoering)fase een ander opdrachtdocument voorrang krijgt. Bij het rekenkundig nazicht en de gunning betreft het namelijk de offerteprijzen die volgen uit de samenvattende meetstaat dewelke aan nazicht worden onderworpen, zeker te dezen waar enkel 'prijs' als gunningscriterium wordt gehanteerd.

14. Gelet dan ook op het feit dat (i) het bestek duidelijk verwijst naar de verplichting voor inschrijvers om de hoeveelheden na te kijken – zoals ook is bepaald in artikel 79 van het koninklijk besluit van 18 april 2017 –, dat (ii) de gekozen inschrijver in dit geval (als enige) de verkeerde hoeveelheid heeft opgemerkt voor de betrokken post, dat (iii) daardoor het doel van de artikelen 79 en 86 van het koninklijk besluit van 18 april 2017 is bereikt en dat (iv) de aanbestedende overheid niet verplicht was om deze opmerking te weren door een afwijking van de vooropgestelde werkwijze, dient het eerste middelonderdeel dan ook als niet ernstig te worden beschouwd.

19. De verzoekende partij maakt, gelet op wat voorafgaat, op het eerste gezicht niet aannemelijk dat de aanbestedende overheid de door haar in het eerste en enig middel aangevoerde bepalingen en beginselen zou hebben geschonden zodat het middel in het algemeen niet ernstig is.

VIII. Besluit

21. Het enig middel is niet ernstig gebleken. De vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid wordt dan ook verworpen.

RECENTE UITSPRAKEN ROND REGELMATIGHEID LEEMTES VERBETERINGN ALGEMEEN EN BIJZONDER PRIJSNAZICHT EN HET NALEVEN VAN DE EIGEN BESTEKBEPALINGEN BIJ DE BEOORDELING ERVAN

**VOORZITTER VAN DE XIVE KAMER ARREST nr. 266.641 van 11 mei 2026 in de zaak
A. 247.854/XIV-40.140**

HET BEGRIP ZUIVER MATERIELE FOUT

Met “zuiver materiële fouten” wordt in principe een verschrijving of een vergissing bedoeld, begaan bij de materiële verrichtingen die gepaard gaan met het opstellen van een offerte zoals het uitschrijven, invullen en overbrengen van cijfergegevens. Het betreft dus fouten waaromtrent er nauwelijks discussie is. Een fout die de aanbestedende entiteit ertoe brengt veronderstellingen te maken is derhalve niet te kwalificeren als een zuiver materiële fout in de zin van artikel 42 van het koninklijk besluit van 18 juni 2017.

Omdat de verbetering van een ontdekte materiële fout een afwijking inhoudt van het beginsel van de onveranderlijkheid van de offertes na het indienen ervan, vereist het begrip “zuiver materiële fouten” een strikte interpretatie. Het lijkt evenwel niet vereist dat de verschrijving of vergissing noodzakelijk moet blijken uit de offerte zelf. Essentieel lijkt wel dat de vergissing duidelijk tot gevolg heeft dat een resultaat in de offerte wordt bereikt dat in strijd is met “de werkelijke bedoeling” van de inschrijver.

Bij het beoordelen of er sprake is van een zuiver materiële fout in de zin van de voormelde bepaling beschikt de aanbestedende entiteit over een beoordelingsruimte om uit te maken of, in het licht van de omstandigheden, het al dan niet aannemelijk is dat er sprake is van een dergelijke fout en of al dan niet duidelijk is wat de werkelijke bedoeling van de inschrijver was bij het begaan van de fout. Het komt daarbij niet aan de Raad van State toe om een eigen beoordeling in de plaats van deze van het bestuur te stellen. Hij mag desgevraagd wel nagaan of de beslissing op in rechte en in feite aanvaardbare motieven is gesteund en of deze voortvloeien uit een zorgvuldig onderzoek, en of deze beoordeling binnen de perken van de redelijkheid blijft.

Overeenkomstig artikel 42, § 2 van het koninklijk besluit van 18 juni 2017 dient, indien het bestaan van een zuiver materiële fout is vastgesteld, de aanbestedende overheid de fout in beginsel te verbeteren overeenkomstig “de werkelijke bedoeling” van de inschrijver. Een aanbestedende entiteit die aldus bij een materiële fout de offerte verbetert, wijzigt de offerte als zodanig niet, maar brengt die met de werkelijke bedoeling ervan in overeenstemming. Tot slot is het in de eerste plaats de inschrijver is die instaat voor een zorgvuldige redactie en indiening van zijn offerte.

Het enkele feit dat een offerte onvolledig is door onoplettendheid, zelfs wanneer dit aannemelijk wordt aangevoerd, volstaat immers op zich niet om deze nalatigheid aan te merken als een „zuiver materiële fout“ in de zin van de geschonden geachte bepaling. Zoals reeds in herinnering is gebracht (*supra*, punt 10.) komt het immers in de eerste plaats de inschrijver toe om in te staan voor een zorgvuldige redactie en dus ook een volledige indiening van zijn offerte.

DE LEEMTE

Overeenkomstig artikel 84, §2, eerste lid, van het koninklijk besluit van 18 juni 2017, mag de aanbestedende entiteit wanneer een inschrijver voor een willekeurige post van de samenvattende opmeting of de inventaris geen prijs heeft vermeld, hetzij de offerte als onregelmatig weren, hetzij ze behouden door de leemte aan te vullen met behulp van een in die bepaling opgenomen wiskundige formule.

Evenmin lijkt deze bepaling *in casu* door de aanbestedende entiteit van toepassing te zijn gemaakt door het bestek.

Ter terechtzitting voert de verzoekende partij aan dat de betrokken bepaling evenwel “naar analogie” dient te worden toegepast, “minstens in het kader van het behoorlijk bestuur”. Een toepassing of interpretatie per analogie strekt ertoe de abstracte bedoeling van de regelgever te achterhalen teneinde een oplossing te bieden voor een niet uitdrukkelijk geregeld, doch vergelijkbaar geval. De bestuursrechter vult in dat verband een eventuele leemte in de regelgeving aan. Te dezen blijkt evenwel op het eerste gezicht niet dat er sprake is van een dergelijke leemte. Vooreerst geldt een gelijkaardige regeling voor de klassieke sectoren, zoals blijkt uit artikel 86, § 2, van het koninklijk besluit van 18 april 2017 betreffende de plaatsing van overheidsopdrachten in de klassieke sectoren (hierna: koninklijk besluit van 18 april 2017). Voorts is het als geschonden aangevoerde artikel 84 opgenomen onder titel 2, getiteld “Gunning bij openbare of niet-openbare procedure”. Reeds hieruit lijkt *prima facie* te volgen dat deze bepaling geen toepassing vindt op een plaatsingsprocedure die wordt gekenmerkt door onderhandelingen, zoals *in casu* het geval is. Daarenboven was het vroegere stelsel inzake de aanvulling van leemten uitsluitend van toepassing op de plaatsingsprocedure van de aanbesteding, geregeld in artikel 97 van het koninklijk besluit van 15 juli 2011 betreffende de plaatsing van overheidsopdrachten in de klassieke sectoren, en op de plaatsingsprocedure van de offerteaanvraag, geregeld in artikel 98 van datzelfde besluit. Met de wet van 17 juni 2016 inzake overheidsopdrachten heeft de wetgever deze terminologie verlaten en geopteerd voor de begrippen “openbare” en “niet-openbare” procedure (Memorie van toelichting bij het wetsontwerp van 4 januari 2016 inzake overheidsopdrachten, *Parl.St.* Kamer 2015-16, nr. 1541/001, 16-17 en 70). Gelet op de uitdrukkelijke wil van de regelgever, zoals verwoord in het Verslag aan de Koning bij het koninklijk besluit van 18 april 2017 — dat voorziet in een inhoudelijk identieke bepaling — om de artikelen 97 en 98 van het koninklijk besluit van 15 juli 2011 te “hernemen” en te “versmelten”, kan in de huidige stand van het geding niet worden aangenomen dat er in hoofde van de regelgever sprake zou zijn van een lacune. Het enkele feit dat de betrokken bepaling geen toepassing vindt op een plaatsingsprocedure die wordt gekenmerkt door onderhandelingen, zoals *in casu* het geval is, volstaat dan ook niet om te besluiten tot het bestaan van een leemte die een analoge toepassing zou kunnen rechtvaardigen..

Wat het beroep op het “behoorlijk bestuur” betreft als grondslag om de betrokken bepaling toe te passen — waarbij de verzoekende partij nalaat de desbetreffende beginselen nader te preciseren — kan weliswaar worden aangenomen dat bepaalde rechtsregels die formeel enkel gelden voor de openbare en de niet-openbare procedure, op basis van de algemene beginselen die van toepassing zijn op elke overheidsopdracht, *mutatis mutandis* hun weerslag kunnen hebben op plaatsingsprocedures die door onderhandelingen worden gekenmerkt. Deze vaststelling impliceert evenwel niet dat de als geschonden aangevoerde bepaling inzake het aanvullen van een offerte wegens leemten daarom *ipso facto* van toepassing zou zijn. Te dezen voert de verzoekende partij dit evenmin aan in het betrokken middelonderdeel, noch toont zij dit aan.

HET PRIJSNAZICHT

De kern van het middel betreft de schending van de artikelen 43 en 44 , § 1, van het koninklijk besluit van 18 juni 2017. Deze bepalingen luiden:

“Art. 43. De aanbestedende entiteit onderwerpt de ingediende offertes aan een prijs- of kostenonderzoek. Daartoe kan de aanbestedende entiteit, overeenkomstig artikel 84, tweede lid, van de wet, samen gelezen met artikel 153, 3°, van de wet, de inschrijvers verzoeken alle nodige inlichtingen te verstrekken.”

“Art. 44. § 1. Indien uit het prijs- of kostenonderzoek overeenkomstig artikel 43 blijkt dat er prijzen of kosten worden aangeboden die abnormaal laag of hoog lijken, voert de aanbestedende entiteit een bevraging van deze laatste uit. Wanneer gebruik wordt gemaakt van de onderhandelingsprocedure met voorafgaande oproep tot mededinging, de vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met voorafgaande oproep tot mededinging en de onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande oproep tot mededinging, wordt de bevraging uitgevoerd op de laatst ingediende offertes. Dit belet niet dat de aanbestedende entiteit deze bevraging reeds kan verrichten in een vroeger stadium van de procedure.

§ 2. Bij de prijzen- of kostenbevraging verzoekt de aanbestedende entiteit de inschrijver om de nodige schriftelijke verantwoording over de samenstelling van de abnormaal geachte prijs of kost te verstrekken binnen een termijn van twaalf dagen [...]
[...]

De aanbestedende overheid is er echter niet toe gehouden om verantwoordingen te vragen voor prijzen voor verwaarloosbare posten.

Zo nodig ondervraagt de aanbestedende entiteit de inschrijver opnieuw. Dit gebeurt schriftelijk. [...].”

34. Uit de uitnodiging tot het indienen van een aangepaste offerte en uit de bestreden beslissing blijkt dat de initiële offertes uitsluitend werden onderworpen aan een algemeen prijsonderzoek.

Het tweede middel van de verzoekende partij steunt in belangrijke mate op de stelling dat de verwerende partij verplicht was om reeds in de eerste offertefase een bijzonder prijsonderzoek, inclusief een prijs- en kostenbevraging, uit te voeren. Deze opvatting berust evenwel op een onjuist juridisch uitgangspunt.

Uit artikel 84 van de wet van 17 juni 2016, dat artikel 153 van deze wet toepasselijk maakt op de opdrachten geplaatst in speciale sectoren, alsook uit de artikelen 41, 42, 43 en 44 van het koninklijk besluit van 18 juni 2017, blijkt dat de aanbestedende entiteit, na verbetering van de offertes overeenkomstig artikel 42, verplicht is om in eerste instantie over te gaan tot een algemeen prijzen- of kostenonderzoek overeenkomstig artikel 43 en, bij vermoeden van abnormaal lage of hoge prijzen of kosten, in tweede instantie over te gaan tot een bijzonder prijzen- en kostenonderzoek zoals bedoeld in artikel 44 van het koninklijk besluit van 18 juni 2017. De aanbestedende entiteit beschikt over een ruime beoordelingsbevoegdheid om dit ogenschijnlijk abnormale karakter van een prijs te beoordelen.

Het koninklijk besluit van 18 juni 2017 maakt aldus een duidelijk onderscheid tussen enerzijds het algemeen prijsonderzoek (vervat in artikel 43), dat steeds verplicht is, en anderzijds het bijzonder prijsonderzoek met een “prijzen- of kostenbevraging” (artikel 44), dat in beginsel slechts vereist is wanneer er aanwijzingen zijn van abnormale prijzen.

Het is in het kader van het voornoemde bijzonder prijzen- en kostenonderzoek, dat de aanbestedende entiteit de betrokken inschrijvers moet verzoeken de nodige schriftelijke verantwoordingen te verstrekken betreffende de samenstelling van de prijs of de kosten die als abnormaal wordt/worden beschouwd, om vervolgens te bepalen of de betrokken prijzen

normaal of abnormaal zijn en daaruit de gevolgen te trekken op het vlak van de regelmatigheid van de betrokken offertes en het lot dat eraan moet worden voorbehouden. Wanneer in het kader van een vereenvoudigde onderhandelingsprocedure met voorafgaande oproep tot mededinging, naar aanleiding van het algemene prijsonderzoek, schijnbaar abnormale prijzen worden vastgesteld in de initiële offerte, is de aanbestedende overheid overeenkomstig artikel 44, § 1, tweede lid, van het koninklijk besluit van 18 juni 2017 evenwel niet verplicht om de inschrijvers reeds in dat stadium te bevragen. Deze bepaling stelt integendeel uitdrukkelijk dat de bevraging in dat geval wordt uitgevoerd op de laatst ingediende offerte. De zinsnede dat de aanbestedende overheid deze bevraging reeds “kan” verrichten in een vroeger stadium van de procedure, bevestigt dat het onderzoek van abnormale prijzen door de aanbestedende overheid op elk moment van de gunningsprocedure kan plaatsvinden en dus ook pas na de onderhandelingsfase, wanneer de inschrijvers hun finale offertes hebben ingediend.

Anders dan hoe de verzoekende partij het ziet, volgt uit de voormelde bepaling derhalve geen verplichting om de inschrijvers na een algemeen prijs- en kostenonderzoek over schijnbaar abnormale prijzen te bevragen, al heeft hij daar wel de mogelijkheid toe.

Slechts wanneer een aanbestedende entiteit na beoordeling van de prijsverantwoording, die dus ook in de laatste offerteronde kan plaatsgrijpen, vaststelt dat het bedrag van een of meer niet-verwaarloosbare posten of het totale offertebedrag een abnormaal karakter vertoont, dient hij overeenkomstig artikel 44, § 3, eerste lid, 1° en 2°, van het koninklijk besluit van 18 juni 2017 de offerte te weren omwille van de substantiële onregelmatigheid waarmee deze behept is.

Het bestek sluit hierbij aan, aangezien het bij het onderdeel ‘1.4.4 Beoordeling eerste offertes’ uitsluitend verwijst naar artikel 43 van het koninklijk besluit, met name het algemeen prijsonderzoek. De aanbestedende entiteit mocht op het eerste gezicht dan ook rechtmatig beslissen om het bijzonder prijsonderzoek pas te verrichten na de uitnodiging tot indiening van een aangepaste offerte met toepassing van artikel 44 §1 van het koninklijk besluit van 28 juni 2017. In de mate dat de verzoekende partij uitgaat van een andere rechtsopvatting, faalt die in rechte.

Het middel is in die mate niet ernstig.

EN HET ZORGVULDIG ONDERZOEK

Wat de deugdelijke wijze van het onderzoek betreft, voert de verzoekende partij op het eerste gezicht de schending aan van de zorgvuldigheidsbeginsel dat losstaat van de in het middel aangevoerde reglementaire bepalingen.

Het zorgvuldigheidsbeginsel houdt in dat het bestuur zijn beslissing op zorgvuldige wijze moet voorbereiden. Dit impliceert dat de beslissing dient te steunen op werkelijk bestaande en concrete feiten die met de vereiste zorgvuldigheid werden vastgesteld. De overheid is onder meer verplicht om zorgvuldig te werk te gaan bij de voorbereiding van de beslissing en de feitelijke en juridische aspecten van het dossier deugdelijk te onderzoeken, zodat zij met kennis van zaken kan beslissen. Het komt aan de verzoekende partij toe om met concrete gegevens aannemelijk te maken dat de handelwijze van de aanbestedende overheid niet doet blijken van het vereiste zorgvuldig handelen. Het formuleren door de verzoekende partij van eigen aannames, veronderstellingen en kritieken zonder enig begin van bewijs, volstaan niet om aannemelijk te maken dat de bestreden beslissing op een onzorgvuldige wijze tot stand is gekomen.

De verzoekende partij steunt haar twijfels omtrent de zorgvuldigheid waarmee het (algemeen) prijsonderzoek is uitgevoerd, uitsluitend op argumenten aangevoerd in het eerste middel. In

de huidige stand van het geding is evenwel vastgesteld dat het eerste middel niet ernstig is. Dit heeft tot gevolg dat de verzoekende partij, bij het formuleren van haar kritiek in het voorliggende middel, uitgaat van een eigen aanname of veronderstelling zonder dat enige ernst of feitelijke grondslag blijkt. Hieruit volgt dat deze kritiek niet aannemelijk maakt dat de aanbestedende overheid bij het uitvoeren van het (algemeen) prijsonderzoek op onzorgvuldige wijze zou hebben gehandeld. Andere indices of aanwijzingen worden niet aangevoerd. In deze context komt de verzoekende partij niet verder dan aannames en niet-bewezen veronderstellingen, hetgeen niet volstaat — en zeker niet in het kader van een procedure tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid, waarin de Raad van State slechts een prima facie-onderzoek kan uitoefenen over de aangevoerde grieven.

36. Het tweede middel is niet ernstig.

**HET ZORGVULDIG ONDERZOEK NOGMAALS OMSCHREVEN IN
NAVOLGEND ARREST
VOORZITTER VAN DE XIVe KAMER ARREST nr. 266.840 van 28 mei 2026
in de zaak A. 248.017/XIV-40.161**

Een aanbestedende overheid die overeenkomstig het zorgvuldigheidsbeginsel wenst te handelen, is ertoe gehouden de regelmatigheid van een offerte na te gaan. Een essentieel onderdeel van dit regelmatigheidsonderzoek bestaat erin na te gaan of de offerte geen abnormale prijzen bevat. Het algemeen prijsonderzoek is derhalve gericht op het detecteren van eventuele abnormale prijzen, en op de aanbestedende overheid rust in dit verband een onderzoeksplicht.

Ter beoordeling of de aanbestedende overheid zorgvuldig te werk is gegaan bij het algemeen prijsonderzoek, moet die beoordeling worden gekaderd binnen de onderzoeksplicht van het algemeen prijsonderzoek enerzijds en binnen de beoordelingsbevoegdheid ter zake van de aanbestedende overheid.

De onderzoeksplicht die op de aanbestedende overheid rust in het raam van het algemeen prijsonderzoek houdt in dat de aanbestedende overheid in deze eerste fase alleen moet nagaan of de in de offertes aangeboden prijzen abnormaal lijken, met andere woorden of de ingediende offertes een aanwijzing bevatten dat deze abnormaal zouden kunnen zijn. Dat kan met name het geval zijn wanneer de in een offerte aangeboden prijs aanmerkelijk hoger of lager is dan de prijs van de andere offertes of dan de gebruikelijke marktprijs. Indien de ingediende offertes geen dergelijke aanwijzing bevatten en dus niet abnormaal laag lijken, mag de aanbestedende overheid doorgaan met de evaluatie en de procedure tot gunning van de opdracht. De aanbestedende overheid beschikt ter zake over een beoordelingsruimte. De Raad van State mag, gesteld voor de toetsing van de beoordeling van de motieven van een aanbestedende overheid om prijzen al dan niet als schijnbaar abnormaal te beschouwen en om al dan niet met toepassing van artikel 36 van voormeld koninklijk besluit een prijsverantwoording te vragen, zijn eigen beoordeling niet in de plaats stellen van die van het bestuur. Het komt aan de Raad van State wel toe om desgevraagd na te gaan of de betrokken motieven om geen bijzonder onderzoek te voeren naar behoren zijn bewezen en of de beoordeling van het bestuur met de vereiste zorgvuldigheid is geschied.

ALGEMEEN EN BIJZONDER PRIJSNAZICHT

VOORZITTER VAN DE XI^{ve} KAMER ARREST nr. 266.683 van 13 mei 2026 in de zaak A. 247.927/XIV-40.150

Beoordeling

Artikel 84 van de wet van 17 juni 2016 luidt:

“De aanbestedende overheid voert een prijzen- of kostenonderzoek uit op de ingediende offertes, overeenkomstig de door de Koning te bepalen nadere regels. De Koning kan in uitzonderingen voorzien op het prijzen- of kostenonderzoek voor de door Hem te bepalen opdrachten. Op haar verzoek verstrekken de inschrijvers tijdens de plaatsingsprocedure alle nodige inlichtingen om dit onderzoek mogelijk te maken.”

Ter uitvoering van die bepaling voorziet artikel 35 van het koninklijk besluit van 18 april 2017 in een algemeen prijs- of kostenonderzoek dat de aanbestedende overheid in elk geval dient te voeren en betrekking heeft op alle bedragen van alle ingediende offertes. De aanbestedende overheid kan daarbij, overeenkomstig **artikel 84, tweede lid, van de wet van 17 juni 2016, de inschrijvers verzoeken “alle nodige inlichtingen te verstrekken”**. In het algemeen prijsonderzoek bedoeld in artikel 35 van het koninklijk besluit van 18 april 2017 moet de aanbestedende overheid nagaan of de in de offertes aangeboden prijzen abnormaal lijken, met andere woorden of de ingediende offertes aanwijzingen of indiciën bevatten dat deze abnormaal zouden kunnen zijn. Dat kan met name het geval zijn wanneer de in een offerte aangeboden prijs aanmerkelijk hoger of lager is dan de prijs van de andere offertes of dan de gebruikelijke marktprijs, al hoeft dat niet noodzakelijk zo te zijn. Het algemeen prijsonderzoek is derhalve gericht op het detecteren van eventuele abnormale prijzen, en op de aanbestedende overheid rust in dit verband een onderzoeksplicht. In het kader van dit onderzoek kan de aanbestedende overheid, overeenkomstig artikel 84, tweede lid, van de wet van 17 juni 2016, de inschrijvers verzoeken alle nodige inlichtingen te verstrekken. Indien de ingediende offertes geen aanwijzing van een abnormale prijs bevatten, en de prijzen dus niet abnormaal hoog of laag lijken, mag de aanbestedende overheid doorgaan met de beoordeling van de inschrijvingen en de procedure tot gunning van de opdracht.

Indien daarentegen uit het algemeen prijsonderzoek overeenkomstig het genoemde artikel 35 blijkt dat er prijzen worden aangeboden die wel abnormaal laag of hoog lijken, met andere woorden indien er wel aanwijzingen bestaan dat een offerte abnormaal hoog of laag zou kunnen zijn, moet de aanbestedende overheid met toepassing van artikel 36 van datzelfde besluit die prijzen nader onderzoeken om zich ervan te vergewissen dat dit niet het geval is. Te dien einde moet zij de betrokken inschrijver overeenkomstig artikel 36, §§ 1 en 2, van het koninklijk besluit van 18 april 2017 bevragen en hem de mogelijkheid bieden uiteen te zetten waarom zijn prijzen volgens hem niet abnormaal hoog of laag zijn. **Artikel 36, §§ 2 en 3, bevat nadere bepalingen in verband met dat bijzonder onderzoek.**

Het doel van de regeling inzake de controle op abnormale prijzen **is tweeledig.**

Enerzijds strekt deze regeling tot **bescherming van de aanbestedende overheid**, door haar in staat te stellen zich ervan te vergewissen dat de door de inschrijvers geboden prijs het werkelijk mogelijk maakt om te voldoen aan de verplichtingen die voortvloeien uit de opdrachtdocumenten en geen verhoogd risico inhoudt op uitvoeringsgeschillen ten koste van de aanbestedende overheid en de overheidsgelden.

Anderzijds, strekt deze regeling ertoe **de marktwerking te beschermen**, door te voorkomen dat de aanbestedende overheid gedragingen van inschrijvers goedkeurt die het normale spel

van de mededinging verstoren. Er mag worden aangenomen dat abnormaal lage prijzen, prijzen zijn waarmee een inschrijver een lager prijsvoorstel doet dan wat economisch voor hem en voor de markt mogelijk is.

25. De aanbestedende overheid beschikt in het kader van het algemeen prijsonderzoek als bedoeld in artikel 35 van het KB van 18 april 2017 over een **beoordelingsruimte** om al dan niet over te gaan tot een bijzonder onderzoek naar abnormale prijzen als bedoeld in artikel 36 van het voornoemde besluit. De Raad van State mag, gesteld voor de toetsing van de beoordeling van de motieven van een aanbestedende overheid om prijzen al dan niet als (schijnbaar) abnormaal te beschouwen en om al dan niet een prijsverantwoording te vragen, zijn eigen beoordeling niet in de plaats stellen van die van het bestuur. Het komt aan de Raad van State wel toe om desgevraagd na te gaan of de betrokken motieven om geen bijzonder onderzoek te voeren naar behoren zijn bewezen en of de beoordeling van het bestuur met de vereiste zorgvuldigheid (en binnen de perken van de redelijkheid) is geschied.

In dit verband herinnert de Raad van State eraan dat indien een aanbestedende overheid in het kader van het algemeen prijs- en kostenonderzoek tot de vaststelling komt dat er geen abnormale prijzen zijn, de formelemotiveringsplicht niet lijkt te vereisen dat dit onderzoek *in extenso* wordt weergegeven in het gunningsverslag of in de bestreden beslissing.

Wel moet op grond van de materiële motiveringsplicht uit het administratief dossier blijken dat de aanbestedende overheid, met inachtneming van de op haar rustende zorgvuldigheidsplicht, een algemeen prijs- en kostenonderzoek heeft gevoerd, onder meer dat zij de prijzen van elke offerte op zorgvuldige wijze heeft nagekeken. Een aanbestedende overheid die met naleving van het zorgvuldigheidsbeginsel wil handelen moet er immers op toezien niet alleen dat het algemeen prijsonderzoek als bedoeld in artikel 35 wordt verricht, het dient ook ernstig te worden verricht, wat een aandachtige en nauwgezette controle inhoudt van alle bedragen van elke offerte en een onderlinge prijsvergelijking van alle eenheids- en totaalprijzen van alle offertes. De motieven op grond waarvan zij alsdan van oordeel is dat de aangeboden prijzen niet abnormaal zijn, dienen uit het dossier te blijken zodat deze motieven aan de toetsing door de Raad van State kunnen worden onderworpen.

26. Te dezen blijkt uit het gunningsverslag dat er drie inschrijvers werden geselecteerd die een offerte hebben ingediend met de volgende totaalprijzen:

- 6.513.663,10 euro (de tussenkommende partij) - 8.629.649,14 euro (de verzoekende partij)
- 10.043.479,60 euro (de derde gerangschikte)

De kritiek die door de verzoekende partij in het derde middel wordt aangevoerd betreft in essentie dat uit het gunningsverslag niet blijkt dat de “prijsverantwoording” die door de tussenkommende partij is verstrekt, niet aantoont dat er (i) voor alle prijscomponenten een afdoende dekking en (ii) een afdoende marge is voorzien in het licht van de contactuele eisen die aan de uitvoering van de opdracht zijn opgelegd. Er zou niet blijken hoe de winstmarge die lager ligt dan de winstmarge van de verzoekende partij een “bestekconforme uitvoering kan toelaten met een voldoende rendabiliteit gedurende de maximale duur van 7 jaar die een deelcontract kan hebben”.

27. Wat reeds op het eerste gezicht moet worden opgemerkt, is dat uit de motivering die in het gunningsverslag werd opgenomen, anders dan de verzoekende partij stelt, niet blijkt dat de offerte van de tussenkommende partij werd onderzocht “omwille van blijkbaar abnormale prijzen”. Immers, in het gunningsverslag met betrekking tot het gevoerde prijsonderzoek wordt uitdrukkelijk weergegeven dat een prijsonderzoek werd gevoerd conform artikel 35 van het koninklijk besluit van 18 april 2017 waarbij de inschrijvingsprijzen werden vergeleken, werd opgemerkt dat de tussenkommende partij een significant lagere inschrijvingsprijs heeft opgegeven in vergelijking met de andere geselecteerde inschrijvers en dat, om die reden, een verder onderzoek aangewezen was en ook werd uitgevoerd (*cfr.* de motivering onder punt 6.3.3. van het gunningsverslag, hiervoor aangehaald in punt 3.6). Ook in de aan de

tussenkomen partij en de overige inschrijvers gerichte e-mails is slechts sprake van verzoeken om verduidelijkingen en/of toelichtingen om beter inzicht te krijgen in de prijsopbouw.

In het gunningsverslag wordt met andere woorden enkel vermeld dat een prijsonderzoek werd gevoerd conform artikel 35 van het koninklijk besluit van 18 april 2017, dit is het algemeen prijsonderzoek zonder dat er in het gunningsverslag sprake is van ‘schijnbaar abnormale prijzen’. Er is, wat de tussenkomen partij betreft, weliswaar sprake van een “significant lagere inschrijvingsprijs” die verder onderzoek vergde, wat echter niet hetzelfde is als vaststellen dat er sprake zou zijn van een “schijnbaar abnormale prijs” waarvoor prijsverantwoording moet worden gevraagd. In de vraag tot prijsstoelichting aan de tussenkomen partij van 17 december 2025 werd ook uitdrukkelijk aangegeven dat de vraag kaderde binnen het prijsonderzoek conform artikel 35 van het koninklijk besluit van 18 april 2017 en de volgende vragen betroffen steeds verdere vragen tot toelichting op basis van de gegeven antwoorden. Ook de andere geselecteerde inschrijvers werd gevraagd een gedetailleerde prijsuitsplitsing/kostenopbouw te bezorgen voor de in de offerte opgegeven huur- en onderhoudsprijzen van de watersystemen uit de inventaris.

28. Dat er een algemeen prijs- en kostenonderzoek is uitgevoerd, vindt op het eerste gezicht ook bevestiging in de als betrouwbaar neergelegde stukken van het administratief dossier, die de Raad van State heeft kunnen inzien en die hij bij zijn beoordeling mag betrekken. Daaruit blijkt dat aan de inschrijvers verschillende prijsstoelichtingen werden gevraagd over de prijsopbouw per post, de huur- en onderhoudsprijzen, de wijze van uitvoering en gebruikte materialen, de vaste kosten en overige elementen die invloed hebben op de totaalprijs, waaronder de gehanteerde marges.

In het gunningsverslag wordt vervolgens weergegeven dat uit deze prijsstoelichtingen en prijsvergelijkingen blijkt dat de verschillende kostprijscomponenten (aankoopprijs van de toestellen, installatie en pick-up kosten, ...) in grote lijnen vergelijkbaar zijn tussen de drie inschrijvers maar dat de tussenkomen partij lagere marges hanteert dan de andere inschrijvers, wat ook wordt bevestigd door de vergelijkende prijzentabel opgesteld door de verwerende partij.

De lagere marges van de gekozen inschrijver heeft de verwerende partij niet als een aanwijzing van mogelijks abnormale prijzen beschouwd omdat ze zich volgens de verwerende partij op een aanvaardbaar niveau bevinden waarbij zowel de dekking van de algemene kosten als de winstgevendheid gegarandeerd blijven. In haar nota verduidelijkt de verwerende partij dat zij zich hiervoor ook baseert op haar eigen marktkennis waarbij er ook al eerder werd gewerkt met offertes met een marge van 15 à 20% om nieuwe klanten te kunnen binnenhalen.

29. *Prima facie* maakt de verzoekende partij niet aannemelijk dat de verwerende partij haar beoordelingsruimte te buiten is gegaan door op grond van de vaststelling dat de gekozen inschrijver lage maar aanvaardbare marges hanteert die zowel de dekking van de algemene kosten als de winstgevendheid garanderen, te oordelen dat er geen sprake was van schijnbaar abnormale prijzen in de offerte van de gekozen inschrijver.

Uit de aangeleverde toelichtingen over de prijsopbouw van de gekozen inschrijver die door de verwerende partij werden opgevraagd en onderzocht, blijkt op het eerste gezicht dat alle contractuele verplichtingen in de eenheidsprijzen zijn verrekend, zoals de installatiekosten, de kosten van preventief en reactief onderhoud, evenals – en anders dan de verzoekende partij veronderstelt en op de terechtzitting benadrukt – de kosten van interventies en storingsopvolging en dergelijke, alsook de contributiebijdrage van 5% op de omzet voor de tweede verwerende partij.

In de mate dat de verzoekende partij daaromtrent betoogt dat niet zou blijken dat deze kosten op structureel haalbare wijze in de eenheidsprijzen en de voorziene marges werden verrekend,

beperkt zij zich tot een loutere bewering. Zij zet niet uiteen waarom deze kosten “onmogelijk op een structureel haalbare wijze” zouden kunnen zijn opgenomen in de totaalprijs van de offerte van de gekozen inschrijver. Het loutere feit dat de winstmarge van de gekozen inschrijver lager ligt dan de winstmarge die de verzoekende partij aanrekent, volstaat niet om aan te nemen dat er een duidelijke aanwijzing zou zijn van schijnbaar abnormale prijzen die de verwerende partij ertoe verplicht zou hebben een meer doorgedreven prijsonderzoek te voeren op grond van artikel 36 van het koninklijk besluit van 18 april 2017. De verzoekende partij lijkt dat ook wel te onderkennen waar zij op de terechtzitting nog aangeeft dat er met dergelijke winstmarges “maar weinig mag misgaan” doch het evenmin onmogelijk lijkt te achten om onvoorziebare interventies zonder verlies uit te voeren, minstens maakt ze dat niet concreet. Bovendien blijkt uit de stukken van het administratief dossier dat de tussenkomen partij wel degelijk met (onvoorziene) interventies rekening heeft gehouden en deze, op grond van haar ervaring, ook heeft begroot.

30. Wat betreft de lange looptijd van de opdracht, tot 7 jaar, lijkt ook dit op het eerste gezicht betrokken te zijn in het prijsonderzoek naar de rendabele uitvoering van de opdracht. Aan de inschrijvers werd immers uitdrukkelijk informatie gevraagd over de prijsopbouw van de huur- en onderhoudsprijs voor een zesde en zevende jaar van contractsuitvoering. De verwerende partij wijst in haar nota ook op de jaarlijkse prijsherzieningsformule (indexatie) in het bestek zowel voor de huurprijzen van de toestellen, de prijzen van de verbruiksproducten, de prijs van het onderhoud als de regietarieven. In de mate de verzoekende partij op de terechtzitting daarop repliceert dat een prijsherzieningsclausule “een abnormale prijs niet plots normaal maakt”, kan zij weliswaar worden bijgevallen doch, zoals hiervoor is uiteengezet, bleken er na het gevoerde algemeen prijsonderzoek en de verstrekte toelichtingen inzake prijsuitsplitsing en -opbouw geen concrete aanwijzingen of indiciën voorhanden te zijn om te gewagen van “schijnbaar abnormale prijzen” zodat, zo lijkt, deze kritiek doel mist.

31. In de mate de verzoekende partij in haar verzoekschrift nog aanvoert, en daarop op de terechtzitting insisteert, dat uit de motivering van het gunningsverslag niet blijkt welke de door de gekozen inschrijver aangeboden filtercapaciteit is en of de aangeboden filters voldoende kwalitatief zijn om te kunnen volstaan met een jaarlijkse vervanging, valt niet onmiddellijk in te zien hoe zij deze kritiek inpast in het derde middel dat betrekking heeft op het prijsonderzoek. Deze kritiek betreft immers de beoordeling van de kwaliteit van wat wordt aangeboden in functie van de minimale specificaties van de opdracht dan wel het gunningscriterium met betrekking tot de kwaliteit van de dienstverlening. Bij de minimale specificaties in het bestek wordt onder meer aangegeven dat:

“Alle aangeboden watersystemen dienen nieuw, gebruiksvriendelijk en van onberispelijke kwaliteit te zijn. De aangeboden watersystemen dienen ervoor te zorgen dat de kwaliteit van het drinkwater gewaarborgd blijft na gebruik van het systeem. De aanbesteder behoudt zich het recht voor om de door de inschrijver aangeboden artikelen, waarvan de kwaliteit op termijn onvoldoende blijkt te zijn, te doen vervangen/een alternatief voor te stellen aan dezelfde voorwaarden.

De filter in het watersysteem is vooral bedoeld om enerzijds vaste en zwevende deeltjes (zand ...) uit het water te filteren, gezien dit mogelijks uit de leiding kan meekomen, en anderzijds om kalk uit het water te filteren, om de levensduur en de werking van het systeem te optimaliseren.

Indien de inschrijver systemen aanbiedt in de inventaris die kunnen bijdragen aan legionellapreventie, de kans op contaminatie of vermindering van de kwaliteit van het water dat uit het watersysteem komt probeert te voorkomen of beschikt over een automatische spoeling of anti-vriesmechanisme, waardoor de gebouweigenaar of -beheerder wordt ontzorgd, kan dit als een meerwaarde worden beoordeeld in het gunningscriterium kwaliteit van de aangeboden dienstverlening. De inschrijver licht in zijn nota met betrekking tot de

aangeboden dienstverlening per systeem uit de inventaris concreet toe hoe het aangeboden systeem hieraan eventueel tegemoet komt.

[...].”

Aangezien de offerte van de gekozen inschrijver regelmatig werd bevonden, kan er worden van uitgegaan dat de voorgestelde watersystemen voldoen aan de minimale vereisten met betrekking tot de filtering van het water. Bovendien stelt de verwerende partij in haar nota dat de gekozen inschrijver, net als de verzoekende partij, een filter voorziet met een aanbevolen vervangingsfrequentie van 12 maanden (“1 filter per jaar” – *cfr.* de toelichting inzake prijsopbouw onderhoudsprijzen van de tussenkomenende partij), wat *prima facie* steun vindt in het administratief dossier waarbij in de offerte van de tussenkomenende partij wordt uiteengezet dat deze filters worden gehanteerd (onder meer) ter “bescherming tegen eventuele losse deeltjes ten gevolge van slechte/verouderde leidingen”, reden waarnaar ook de verzoekende partij in haar uiteenzettingen verwijst. Het blijkt niet dat hierover een bijzondere motivering moest worden opgenomen in het gunningsverslag en al zeker niet bij de bespreking van het prijsonderzoek.

32. Daarnaast wordt bij de omschrijving van het tweede gunningscriterium dat betrekking heeft op de kwaliteit van de dienstverlening, voorzien dat de inschrijvers in de nota bij hun offerte moeten uiteenzetten in welke mate het aangeboden systeem uit de inventaris bijdraagt aan legionellapreventie, de kans op contaminatie of vermindering van de waterkwaliteit probeert te voorkomen en/of beschikt over een automatische spoeling of antivriesmechanisme. Zoals uitdrukkelijk blijkt uit het gunningsverslag kreeg de gekozen inschrijver weliswaar een ‘nulscore’ voor dit beoordelingselement omdat deze inschrijver voor de toestellen in de inventaris geen bijkomende systemen aanbood die kunnen bijdragen aan legionellapreventie. Deze evaluatie zegt echter niets over de vervangingsfrequentie van de filters in de toestellen van de gekozen inschrijver en nog minder over het al dan niet schijnbaar abnormaal karakter van de prijzen van de gekozen inschrijver.

33. In zoverre de verzoekende partij op de terechtzitting tot slot nog repliceert dat in de mate in de nota van de verwerende partij wordt aangegeven dat de tussenkomenende partij rekening heeft gehouden met de restwaarde na vijf jaar en “dat deze waarde ook in de marge zou zitten”, wat volgens haar “volkomen onrealistisch” is, komt zij niet verder dan deze louter bewering waarbij zij er zich toe beperkt een aantal vragen op te werpen. Dergelijke handelwijze kan niet overtuigen, daargelaten nog dat de Raad van State de bewering dat “de restwaarde zou zijn opgenomen in de marge”, niet in de nota leest en op de terechtzitting door zowel de verwerende partijen als de tussenkomenende partij ook wordt weersproken dat dit financieel gegeven in de (winst)marge zou zijn meegenomen.

34. Bijgevolg toont de verzoekende partij niet aan noch maakt zij, met de in een schorsingsprocedure bij uiterst dringende noodzakelijkheid vereiste klaarlijkheid, aannemelijk dat de verwerende partij geen voldoende zorgvuldig algemeen prijsonderzoek zou hebben gevoerd, dat deze daarbij *ten onrechte* geen aanwijzingen heeft gevonden die noopten tot de vaststelling dat er in de offerte van de tussenkomenende partij sprake was van schijnbaar abnormale prijzen waarvoor een prijsverantwoording moest worden gevraagd, noch dat de motivering die werd opgenomen in het gunningsverslag niet volstond in het kader van een algemeen prijsonderzoek waarbij na de verstrekte toelichting door de drie inschrijvers en de daaropvolgende prijsvergelijking, geen schijnbaar abnormale prijzen werden gevonden.

35. In de mate in het derde middel ook een schending wordt aangevoerd van de artikelen 4 en 5 van de wet van 17 juni 2016 en de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, wordt in het verzoekschrift niet uiteengezet op welke wijze de bestreden beslissing deze bepalingen zou schenden. Het middel is wat dat betreft niet ontvankelijk.

36. Het (derde) middel is, in de mate het ontvankelijk is, niet ernstig.

HET BEGINSSEL PATERE LEGEM QUAM IPSE FECISTI. EN HET NALEVEN VAN DE ZELF OPGESTELDE REGELS

VOORZITTER VAN DE XIVe KAMER ARREST nr. 266.684 van 13 mei 2026
in de zaak A. 247.926/XIV-40.149

Standpunt van de partijen

7. In het tweede middel voert de verzoekende partij de schending aan van artikel 76 van het koninklijk besluit van 18 april 2017 ‘plaatsing overheidsopdrachten in de klassieke sectoren’ (hierna: koninklijk besluit van 18 april 2017) en het beginsel *pater legem quam ipse fecisti*. De verzoekende partij vat (haar uiteenzetting bij) het middel als volgt samen:

“Substantiële onregelmatigheid. Doordat de BAFO van [de SA A.] niet voldoet aan de minimumvereisten van het bestek (minstens wat de verplichte brievenbus op het grondgebied van de stad Gent [...] betreft), had de aanbestedende overheid de offerte van [de SA A.] substantieel onregelmatig moeten verklaren.

Doordat de offerte van [de SA A.] hierin regelmatig wordt bevonden, schendt de bestreden beslissing artikel 76 KB Plaatsing, in samenhang gelezen met het adagium *pater legem*.”

8. De verwerende partij vat haar verweer in de nota met opmerkingen als volgt samen:

De verwerende partij vat haar verweer in de nota met

“Verwerende Partij betwist dat de offerte van [de SA A.] substantieel onregelmatig zou zijn wegens het ontbreken van een ‘goed bereikbare brievenbus’ op het grondgebied van de Stad Gent.

Zij stelt dat het essentieel karakter van de bestekvereiste functioneel moet worden benaderd: de doelstelling is dat verzekerden persoonlijk en op papier hun onkosten kunnen indienen in Gent.

[De SA A.] voorziet wekelijkse consultatiemomenten in de kantoren van de Stad Gent, zodat verzekerden hun onkosten persoonlijk op papier kunnen indienen, wat verder gaat dan een loutere brievenbus aangezien dit ook begeleiding bij het indienen van de claims biedt.

De vereiste moet in het licht van de wensen en de doelstelling van Verwerende Partij gelezen te worden.

Niet elke technische vereiste vormt een ‘minimale eis’ in de zin van artikel 76 KB Plaatsing. Het begrip moet als een essentiële bestekbepaling worden begrepen, waarbij de aanbestedende overheid over een ruime discretionaire bevoegdheid beschikt.

Nu de functionele doelstelling bereikt is, kan van een substantiële onregelmatigheid geen sprake zijn.”

9. De tussenkomenende partij vat haar argumentatie als volgt samen in haar verzoekschrift tot tussenkomst:

“Wat betreft de kritiek dat [de SA A.] geen verplichte brievenbus op het grondgebied van de stad Gent zou hebben aangeboden, is dit feitelijk niet correct. De verzoekende partij bezondigt zich ter zake sowieso aan een *fishing expedition* (vrije vertaling: een ‘hengelactie’), aangezien zij dit zonder meer meent te kunnen afleiden uit één erg indirecte aanleiding die geenszins met deze vereiste verband houdt. Dit volstaat niet om Uw Raad a.h.w. te verzoeken de beoordeling over te doen in de plaats van de stad Gent. De beweerdelijk geschonden vereiste wordt bovendien ten onrechte beperkt tot enkel het aanbieden van een brievenbus. Het bestek legt vooreerst de nadruk op de mogelijkheid om ‘persoonlijk op papier’ onkosten in te dienen. [de SA A.] heeft reeds in diens eerste offerte ingeschreven met een ‘[SA A.]-kantoor’, waar papieren claims kunnen worden overhandigd aan de medewerker van [de SA

A.]. In de BAFO is dit verder geconcretiseerd in een permanente fysieke aanwezigheid, onder meer voor de afhandeling van papieren claims. In het bureau zal uiteraard – als deel van de basisdienstverlening gevraagd in het bestek en inbegrepen binnen het aangeboden tarief – ook een brievenbus ter beschikking staan. Uit de offerte en BAFO van [de SA A.] blijkt dan ook nergens dat zij geen brievenbus zou voorzien als deel van haar dienstverlening.”

Beoordeling

10. In het tweede middel voert de verzoekende partij in essentie de schending aan van artikel 76 van het koninklijk besluit van 18 april 2017 en het beginsel ‘*patere legem*’ doordat de BAFO van de gekozen inschrijver door de verwerende partij **regelmatig werd bevonden, terwijl deze niet voldoet aan de minimumvereisten van het bestek**, minstens wat de verplichte brievenbus op het grondgebied van de stad Gent betreft, en dus substantieel onregelmatig had moeten worden verklaard.

11. De tussenkomende partij werpt op dat de verzoekende partij zich bezondigt aan een niet-toegelaten informatiejacht of *fishing expedition* aangezien zij de vermeende onregelmatigheid zonder meer meent te kunnen afleiden uit één erg indirecte overweging uit het gunningsverslag die geenszins met de litigieuze bestekvereiste verband houdt, hetgeen volgens de verzoekende partij niet volstaat om de Raad van State te verzoeken de beoordeling over te doen in de plaats van de verwerende partij.

Deze argumentatie wordt niet bijgevalen en voor zover zij als een exceptie van niet-ontvankelijkheid van het middel kan worden beschouwd, wordt zij verworpen. Het middel is immers afdoende duidelijk toegelicht in het verzoekschrift en steunt op een concrete grief inzake de regelmatigheid van de finale offerte van de gekozen inschrijver, hetgeen geenszins als een louter speculatief hengelen naar mogelijke onwettigheden in de bestreden beslissing lijkt te kunnen worden aangemerkt. Waar in het verzoekschrift wordt gesteld dat “moet worden nagegaan of de offerte(s) van [de gekozen inschrijver] (adequaat) voorzien in de mogelijkheid om ‘onkosten persoonlijk op papier in te dienen via een goed bereikbare brievenbus op grondgebied van de stad Gent’”, lijkt dit voort te vloeien uit de legitieme veronderstelling van de verzoekende partij dat die offerte door de verwerende partij als vertrouwelijk stuk zou worden neergelegd zodat zij, behoudens in geval van het lichten van het vertrouwelijk karakter ervan, niet door de verzoekende partij, maar wel door het auditoraat en de Raad kon worden ingezien. Hieruit kan niet worden afgeleid dat de verzoekende partij het aan de bestuursrechter wenste over te laten om zelf, in haar plaats, een middel te construeren op basis van het administratief dossier.

12. Artikel 76 van het koninklijk besluit 18 april 2017 bepaalt:

“§ 1. De aanbestedende overheid gaat na of de offertes regelmatig zijn. De offerte kan substantieel of niet substantieel onregelmatig zijn.[...]

De volgende onregelmatigheden worden met name als substantieel beschouwd :

1° [...]

2° [...]

3° de **niet-naleving van de minimale eisen** en de vereisten die als substantieel worden aangemerkt in de opdrachtdocumenten.

§ 2. De offerte die slechts een of meer niet-substantiële onregelmatigheden bevat die, zelfs gecumuleerd of gecombineerd, niet de in paragraaf 1, derde lid, bedoelde gevolgen teweeg brengen, wordt niet nietig verklaard.

§ 3. Wanneer gebruik wordt gemaakt van **een openbare of niet-openbare procedure**, verklaart de aanbestedende overheid de substantieel onregelmatige offerte nietig. Dit is ook het geval voor een offerte die meerdere niet-substantiële onregelmatigheden bevat wanneer de cumulatie of combinatie ervan de in paragraaf 1, derde lid, bedoelde gevolgen teweeg brengt.

§ 4. De onderhavige paragraaf is van toepassing op het regelmatigheidsonderzoek van de offertes die geen finale offertes zijn bij de opdrachten met een geraamde waarde gelijk aan of hoger dan de drempel voor de Europese bekendmaking waarbij gebruik wordt gemaakt van een procedure waarin onderhandelingen toegelaten zijn en onverminderd artikel 39, § 7, tweede lid, van de wet. Wanneer het **een finale offerte** betreft is paragraaf 3 van toepassing. Wanneer een offerte die meerdere niet substantiële onregelmatigheden bevat die door hun cumulatie of combinatie de in paragraaf 1, derde lid, bedoelde gevolgen teweeg brengen, verschaft de aanbestedende overheid de inschrijver de mogelijkheid om deze onregelmatigheden te regulariseren vóór de onderhandelingen worden aangevat.

De aanbestedende overheid verklaart de offerte die een substantiële onregelmatigheid bevat nietig, behalve indien anders is bepaald in de opdrachtdocumenten. In dat laatste geval verschaft zij de inschrijver de mogelijkheid om een substantiële onregelmatigheid te regulariseren vóór de onderhandelingen worden aangevat, tenzij de aanbestedende overheid ten aanzien van de betreffende onregelmatigheid heeft aangegeven dat deze geen voorwerp kan uitmaken van regularisatie.

§ 5 [...]”. Uit artikel 76, § 4, eerste lid, blijkt dat paragraaf 4, die betrekking heeft op de opdrachten met een geraamde waarde gelijk aan of hoger dan de drempel voor de Europese bekendmaking waarbij gebruik wordt gemaakt van een procedure waarin onderhandelingen toegelaten zijn, enkel van toepassing is op het regelmatigheidsonderzoek van de offertes die geen finale offertes zijn. Wanneer het een finale offerte betreft, zoals te dezen, is paragraaf 3 van toepassing luidens hetwelk de aanbestedende overheid de substantieel onregelmatige offerte nietig verklaart.

Het staat in de eerste plaats aan de aanbestedende overheid om de technische specificaties in het bestek vast te stellen en te interpreteren. Het is immers zij die haar behoeften bepaalt. Evenzeer staat het in de eerste plaats aan de aanbestedende overheid om te interpreteren of een afwijking de niet-naleving betreft van een minimale eis of een vereiste dat als substantieel wordt aangemerkt in de opdrachtdocumenten waarbij het evenwel de Raad van State toekomt te onderzoeken of de aanbestedende overheid aan die begrippen zijn juiste draagwijdte en betekenis heeft gegeven.

Het beginsel *patere legem quam ipse fecisti* verplicht het bestuur de algemene regels die het zelf heeft vastgesteld te eerbiedigen bij de concrete toepassing ervan. Daaruit vloeit voort dat de verwerende partij bij de beoordeling van de offertes gebonden is door de regels die hieromtrent in het bestek zijn vastgesteld.

13. De vraag in hoeverre uit de opdrachtdocumenten minimale eisen of substantiële vereisten kunnen worden afgeleid, waarvan de niet-naleving aanleiding geeft tot het substantieel onregelmatig verklaren van de offerte, moet worden beantwoord aan de hand van de tekst van die documenten, bekeken in het licht van hun context.

Te dezen wordt in het op de opdracht toepasselijke bestek in het kader van de omschrijving van het tweede gunningscriterium ‘Kwaliteit van het dienstverleningsvoorstel’ uitdrukkelijk bepaald dat de door de inschrijvers aangeboden dienstverlening “sowieso [moet] beantwoorden aan de minimumvereisten beschreven in IV - Technische bepalingen”.

Ook onder punt IV. ‘Technische bepalingen’ bepaalt het bestek:

“De verzekering dient minimaal te beantwoorden aan het basispakket aan voorwaarden en verplichte opties zoals hieronder beschreven. Naast deze verplichte minimumvereisten, mogen de inschrijvers in hun offerte bijkomende waarborgen en risicodekkingen voorstellen evenwel zonder daar een meerprijs aan te koppelen. [...].

Tijdens de looptijd van het verzekeringscontract kunnen de voorwaarden door de opdrachtnemer/verzekeraar niet worden aangepast, tenzij een wetswijziging dit noodzakelijk zou maken.[...]”

Onder ‘IV.12 Basisdienstverlening’ bepaalt het bestek (p. 44) onder meer: “Volgende dienstverlening moet voorzien worden binnen het aangeboden tarief:[...]”

COMMUNICATIE en BEHEER [...]

Mogelijkheid voor verzekerden om hun onkosten **persoonlijk op papier** in te dienen via een goed bereikbare **brievenbus** op het grondgebied van Stad Gent”

Over deze dienstverlening wordt daarbij nogmaals uitdrukkelijk aangegeven dat zij moet zijn “inbegrepen”.

Daarnaast wordt er in dezelfde opsomming bepaald dat ook “analoge/telefonische dienstverlening met dezelfde kwaliteitswaarborgen als de digitale dienstverlening voor verzekerden die minder digitaal vaardig zijn” en de “mogelijkheid voor verzekerden om hun onkosten per post in te dienen” inbegrepen moet zijn in het aangeboden tarief en dat er “optioneel” voorzien mag worden in het “organiseren van een zitdag in het stadskantoor”.

14. Op het eerste gezicht lijken de bewoordingen van het bestek zich aldus te verzetten tegen de interpretatie die de verwerende partij aan de betrokken bestekbepalingen geeft in de nota met opmerkingen en waarbij zij voorhoudt dat het voorzien in een mogelijkheid voor verzekerden om hun onkosten persoonlijk op papier in te dienen via een goed bereikbare brievenbus op het grondgebied van de Stad Gent geen minimale eis betreft in de zin van voormeld artikel 76, § 1, vierde lid, 3°, van het koninklijk besluit van 18 april 2017.

De bewoordingen van het bestek zijn op het eerste gezicht duidelijk: het betreft één van de “minimumvereisten” beschreven in punt IV – Technische bepalingen waaraan de dienstverlening “sowieso” moet beantwoorden en die ‘inbegrepen’ dient te zijn in de offerte. Het vereiste maakt deel uit van “het basispakket aan voorwaarden” waaraan het aanbod “minimaal [dient] te beantwoorden”, en dus de “verplichte minimumvereisten”. In die zin verschilt de voorliggende zaak op het eerste gezicht dan ook van de zaak die geleid heeft tot arrest nr. 259.840 van 24 mei 2024, ECLI:BE:RVSCE:2024:ARR.259.840, dat de verwerende partij aanhaalt.

15. Ook bekeken in het licht van de overige bestekbepalingen lijkt het duidelijk te gaan om één van de minimale eisen die de verwerende partij zelf in het bestek heeft vooropgesteld om ten behoeve van de verzekerden, onder wie een grote groep gepensioneerden, naast de digitale dienstverlening, ook de analoge dienstverlening te blijven waarborgen. Het vereiste van de “mogelijkheid voor verzekerden om hun onkosten persoonlijk op papier in te dienen via een goed bereikbare brievenbus op grondgebied van Stad Gent” (waarbij zowel de woorden “persoonlijk op papier” als “brievenbus” in het bestek vetgedrukt worden weergegeven) blijkt daarbij ook als een afzonderlijke minimale eis te worden gesteld wat de analoge basisdienstverlening inzake communicatie en beheer betreft, naast de minimale vereisten van “analoge/telefonische dienstverlening met dezelfde kwaliteitswaarborgen als de digitale dienstverlening voor verzekerden die minder digitaal vaardig zijn” en “de mogelijkheid voor verzekerden om hun onkosten per post in te dienen”. Het bestek blijkt daarbij ook zelf een onderscheid te maken tussen, enerzijds, de voormelde minimumvereisten inzake analoge dienstverlening en, anderzijds, de optie voor het organiseren van een zitdag in het stadskantoor.

16. Ook de argumentatie van de verwerende partij dat het voormelde bestekvereiste ‘functioneel moet worden benaderd’ en dat het zou volstaan dat de gekozen inschrijver in een wekelijks consultatiemoment voorziet, waarop de verzekerden persoonlijk en op papier hun onkosten kunnen indienen, kan op het eerste gezicht niet worden bijgevalen.

Als in een bestek op de aangehaalde manier welbepaalde technische vereisten worden opgelegd met bewoordingen zoals ‘verplichte minimumvereisten’, waaraan de dienstverlening ‘minimaal’ ‘moet’ beantwoorden en die in elk geval ‘inbegrepen’ dient te zijn, dan lijken deze vereisten niet te mogen worden gerelativeerd zoals de verwerende partij dat nu pleegt te doen.

De verwerende partij overtuigt er ook niet van dat een dergelijk consultatiemoment zonder meer kan worden beschouwd als gelijkwaardig aan een fysieke brievenbus die verzekerden toelaat om op een snelle, eenvoudige, kosteloze en laagdrempelige wijze onkosten op papier te deponeren. Een zitdag in het stadskantoor gedurende een halve dag per week biedt weliswaar een fysiek, persoonlijk contact, dat meteen ook begeleiding bij het indienen van de claims toelaat, maar lijkt ook te veronderstellen dat de verzekerde zich op dat welbepaald tijdstip vrijmaakt en zich persoonlijk aanbiedt. Dat het gaat om twee verschillende vormen van analoge dienstverlening lijkt ook bevestiging te vinden in het bestek zelf waar de verwerende partij het vereiste van een goed bereikbare brievenbus op het grondgebied van Stad Gent als minimumvereiste heeft gesteld en daarnaast het organiseren van een zitdag in het stadskantoor vermeldt als optionele dienstverlening die in het kader van de beoordeling van het tweede gunningscriterium wordt gewaardeerd. De verwerende partij maakt op het eerste gezicht dan ook niet aannemelijk dat de doelstelling van een goed bereikbare brievenbus op het grondgebied van de Stad Gent waar verzekerden hun onkosten persoonlijk op papier kunnen indienen, bereikt is door het organiseren van een zitdag in het stadskantoor gedurende een halve dag per week.

17. Dat noch de initiële offerte, noch de finale offerte van de gekozen inschrijver uitdrukkelijk voorziet in een “mogelijkheid voor verzekerden om hun onkosten persoonlijk op papier in te dienen via een goed bereikbare brievenbus op grondgebied van Stad Gent” wordt door de verwerende en tussenkomende partij niet betwist.

Uit de finale offerte, die als vertrouwelijk werd neergelegd en die de Raad van State heeft kunnen inzien, blijkt op het eerste gezicht enkel dat deze inschrijver voorziet in een wekelijkse consultatieochtend of -namiddag, en dus een halve dag per week, waarbij “voor verzekerden die de voorkeur geven aan of aangewezen zijn op een papieren werkwijze, voorzien [wordt] in de mogelijkheid om claims fysiek te overhandigen en te verwerken”.

18. De tussenkomende partij verklaart in het verzoekschrift tot tussenkomst dat wel degelijk met een fysieke brievenbus zoals vereist in het bestek zal worden gewerkt. Zij betoogt ook dat nergens uit haar eerste offerte en finale offerte blijkt dat zij geen brievenbus zou voorzien als deel van haar dienstverlening zodat niet valt in te zien waarom een inschrijver dergelijk vereiste niet zou naleven.

Ook deze argumentatie wordt niet bijgevalen.

Op het eerste gezicht blijkt nergens uit het gunningsverslag dat de verwerende partij de finale offerte van de tussenkomende partij in die zin heeft begrepen en op grond daarvan tot regelmatigheid van deze offerte heeft besloten. Ook in de nota met opmerkingen verwijst de verwerende partij in dit verband enkel naar de wekelijkse consultatiemomenten in de kantoren van de stad Gent en niet naar een brievenbus voor het indienen van claims. In zoverre de tussenkomende partij verklaart dat wel degelijk met een fysieke brievenbus zoals vereist in het bestek zal worden gewerkt lijkt het op het eerste gezicht te gaan om een verklaring *post factum* die door de verwerende partij niet in aanmerking kon worden genomen bij de beoordeling van de regelmatigheid van de finale offerte.

Zelfs indien zou worden aangenomen dat het voldoen aan een minimale eis impliciet uit een offerte kan blijken, lijkt dit in elk geval niet mogelijk te zijn indien er sprake is van tegenindicaties in de offerte zelf, zoals te dezen het geval lijkt te zijn.

Zo wordt in het gunningsverslag inzake de analoge dienstverlening uit de finale offerte van de gekozen inschrijver niet alleen opgemerkt dat deze zich ertoe engageert “om vaste zitdagen te organiseren in de stadskantoren”, maar ook dat “deze [wel zullen] worden geëvalueerd om frequentie en noodzaak te bepalen”. Uit de finale offerte die als vertrouwelijk werd neergelegd, maar die de Raad van State heeft kunnen inzien, blijkt dat de gekozen inschrijver, op dezelfde pagina waarop hij uiteenzet dat hij voorziet in een wekelijkse halve dag fysieke aanwezigheid voor het indienen van papieren documenten, zich uitdrukkelijk het recht

voorbehoudt om die dienstverlening, weliswaar in overleg met de aanbestedende overheid, ‘te herzien en geleidelijk af te bouwen’ indien het gebruik van de wekelijkse consultatiemomenten structureel en duurzaam laag blijft.

Aldus lijkt de finale offerte van de gekozen inschrijver niet alleen af te wijken van de uitdrukkelijke minimumvereiste inzake een goed bereikbare fysieke brievenbus, maar tevens een voorbehoud te bevatten ten aanzien van de wijze waarop beweerdelijk wél nog aan de door de aanbestedende overheid vereiste papieren indieningsmogelijkheid zou worden voldaan. Waar het bestek uitdrukkelijk een gedurende de gehele looptijd van de opdracht beschikbare brievenbus mogelijkheid tot indiening van papieren documenten op het grondgebied van de stad Gent verplicht stelt als onderdeel van de basisdienstverlening aan de verzekerden, lijkt de gekozen inschrijver slechts een afwijkende, beperkte, periodieke en bovendien voor herziening vatbare dienstverlening inzake het indienen van papieren documenten op het grondgebied van de stad Gent aan te bieden. In de gegeven omstandigheden kan de tussenkomen partij op het eerste gezicht ook bezwaarlijk voorhouden dat impliciet maar zeker uit haar finale offerte blijkt dat de verzekerden gedurende de volledige looptijd van de opdracht over de mogelijkheid zullen beschikken om hun onkosten persoonlijk op papier in te dienen via een goed bereikbare brievenbus op het grondgebied van de Stad Gent.

19. Uit wat voorafgaat volgt dat de verwerende partij, door de finale offerte van de gekozen inschrijver als regelmatig te beschouwen, bij de aanneming van de bestreden beslissing op het eerste gezicht gehandeld heeft in strijd met artikel 76 van het koninklijk besluit van 18 april 2017 en het beginsel *patere legem quam ipse fecisti*.

Het tweede middel is in de aangegeven mate ernstig.

VIII. Besluit

20. Het tweede middel is in de aangegeven mate ernstig gebleken. De vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid wordt dan ook ingewilligd.

ABNORMALE TOTAALPRIJZEN EN ABNORMALE EENHEIDSPRIJZEN ONDERWORPEN AAN ZORGULDIG ONDERZOEK OOK WAT DE GEVRAAGDE JUSTIFICATIE BETREFT

**VOORZITTER VAN DE XIVE KAMER ARREST nr. 266.702 van 19 mei 2026
in de zaak A. 247.979/XIV-40.155**

Beoordeling

16. Artikel 36, § 1, van het koninklijk besluit van 18 april 2017 bepaalt dat, indien uit het algemeen prijs- of kostenonderzoek blijkt dat er prijzen of kosten worden aangeboden die abnormaal laag of hoog lijken, de aanbestedende overheid een bevraging uitvoert. Artikel 36, §§ 2 tot 4, bevat nadere bepalingen in verband met dat bijzonder onderzoek.

Wanneer de aanbestedende overheid, zoals te dezen, een prijsverantwoording heeft gevraagd, dient zij hierover inhoudelijk standpunt in te nemen alvorens de gunningsbeslissing te nemen. De formelemotiveringsplicht, zoals zij geldt in het kader van het prijs- en kostenonderzoek bedoeld in artikel 36 van het koninklijk besluit van 18 april 2017, vereist dat in de gunningsbeslissing afdoende redenen worden opgegeven waaruit blijkt waarom een gekozen offerte, na het uitgevoerde prijsonderzoek, regelmatig wordt bevonden. Deze motivering moet van dien aard zijn dat de inschrijvers in staat worden gesteld om, op basis van de verstrekte motieven en met kennis van zaken, **uit te maken of het aangewezen is om de beslissing met een annulatieberoep te bestrijden.**

De formelemotiveringsplicht moet evenwel worden verzoend met de verplichting van de aanbestedende overheid om bepaalde gegevens vertrouwelijk te behandelen. In dit verband kan, althans op het eerste gezicht, worden aanvaard dat een aanbestedende overheid, onder verwijzing naar de ingediende prijsverantwoording, om redenen van vertrouwelijkheid kan volstaan met een beknopte motivering, waarbij zij slechts in algemene termen duidt welke overwegingen haar hebben gebracht tot de erkenning van de relevantie en de afdoende aard van de verstrekte prijsverantwoording. Een dergelijke formele motivering mag evenwel niet zodanig summier of laconiek zijn dat zij het onmogelijk maakt om na te gaan om welke redenen een bepaalde offerte, na het gevoerde prijsonderzoek, regelmatig werd bevonden.

De aanbestedende overheid beschikt bij de toepassing van artikel 36, § 3, van het voornoemde koninklijk besluit over een beoordelingsruimte om de gegeven prijsverantwoordingen al dan niet te aanvaarden. **De Raad van State mag, gesteld voor de toetsing van deze motieven van een aanbestedende overheid, zijn eigen beoordeling niet in de plaats stellen van die van het bestuur. Het komt aan de Raad van State enkel toe om desgevraagd na te gaan of de administratieve overheid is uitgegaan van de juiste feitelijke gegevens, of zij die correct heeft beoordeeld** en of zij op grond daarvan binnen de perken van de redelijkheid tot haar besluit is kunnen komen. Hierbij moet zij op zorgvuldige wijze haar beslissing voorbereiden, hetgeen impliceert dat de beslissing dient te steunen op werkelijk bestaande en concrete feiten die met de vereiste zorgvuldigheid werden vastgesteld.

17. De motieven op grond waarvan de verwerende partij besloten heeft om de prijsverantwoording van de gekozen inschrijver te aanvaarden en dat geen abnormale totaalprijzen of eenheidsprijzen werden vastgesteld, zijn hoger weergegeven onder randnummer 3.6. Er wordt naar verwezen.

18. In de in het gunningsverslag uitgedrukte motivering wordt vastgesteld dat de totaalprijs van de gekozen inschrijver schijnbaar abnormaal laag is en dit zowel op grond van het wettelijk vermoeden vervat in artikel 36, § 4, van het koninklijk besluit van 18 april 2017 als op grond van een vergelijking ten opzichte van de raming van de verwerende partij. Vervolgens wordt in het gunningsverslag gesteld dat “de betrokken inschrijver werd verzocht om een prijsverantwoording - voor wat betreft de totaalprijs - op basis van art. 36 §4 KB Plaatsing. De prijsverantwoording werd tijdig aangeleverd” en dat “er wordt besloten aan deze inschrijver een prijsverantwoording te vragen voor zijn totaalprijs op basis van art. 36 §2 KB Plaatsing. De prijsverantwoording werd tijdig aangeleverd”.

Deze motivering mist op het eerste gezicht feitelijke grondslag. Zo blijkt nergens uit het administratief dossier en de stukken van de tussenkomende partij dat de verwerende partij voor de aanneming van de bestreden beslissing op 3 april 2026 de tussenkomende partij bevroegd heeft over de totaalprijs van haar offerte, noch dat de tussenkomende

partij voor die datum een prijsverantwoording voor haar totaalprijs heeft verstrekt. Het verzoek tot prijsverantwoording van de totaalprijs en de door de gekozen inschrijver verstrekte prijsverantwoording voor de totaalprijs die door de verwerende en tussenkomende partijen als stukken worden neergelegd, blijken te dateren van respectievelijk 20 en 29 april 2026 zodat de verwerende partij er bij de aanneming van de bestreden beslissing op 3 april 2026 geen rekening mee kon houden.

Hieruit volgt reeds dat in zoverre in het gunningsverslag, waar de bestreden beslissing op steunt, besloten wordt dat de prijsverantwoording voor de totaalprijs wordt aanvaard en er geen abnormale totaalprijs wordt vastgesteld, **de bestreden beslissing niet berust op in feite en in rechte draagkrachtige motieven.**

19. In zoverre de verwerende partij in de nota met opmerkingen betoogt dat, aangezien het verschil tussen het totale offertebedrag van de gekozen inschrijver en dat van de verzoekende partij voornamelijk te verklaren valt door het prijsverschil in de eenheidsprijzen voor die posten waarvoor reeds een aanvaarde prijsverantwoording was aangeleverd, zij niet nogmaals is overgegaan tot een afzonderlijk verzoek tot verantwoording van de totaalprijs, lijkt het te gaan om een **motivering post factum** aangezien deze motieven niet terug te vinden zijn in het gunningsverslag, noch in enig ander stuk van het administratief dossier.

Bovendien gaat de verwerende partij er in haar argumentatie aan voorbij dat zijzelf heeft vastgesteld dat de totaalprijs van de gekozen inschrijver schijnbaar abnormaal laag is en dit zowel op grond van het wettelijk vermoeden vervat in artikel 36, § 4, van het koninklijk besluit van 18 april 2017 als op grond van een vergelijking ten opzichte van de raming van de verwerende partij zodat zij op het eerste gezicht ertoe gehouden was om een bevraging uit te voeren voor het totale offertebedrag.

In de mate dat de tussenkomende partij ter terechtzitting aanvoert dat artikel 36, § 4, van het koninklijk besluit van 18 april 2017, slechts van toepassing is wanneer de economisch meest voordelige offerte enkel geëvalueerd wordt op basis van de prijs, lijkt deze argumentatie juridisch grondslag te missen. Luidens artikel 36, § 4, tweede zin, van het koninklijk besluit van 18 april 2017 geldt de in artikel 36, § 4, eerste zin, van hetzelfde besluit vervatte regeling immers ook voor de opdrachten voor werken en voor de opdrachten voor diensten in een **fraudegevoelige sector**, geplaatst bij openbare of niet-openbare procedure wanneer de economisch meest voordelige offerte geëvalueerd wordt op basis van de beste prijs-kwaliteitsverhouding waarbij **het prijscriterium ten minste vijftig procent uitmaakt van het totaal gewicht van de gunningscriteria.**

20. **Wat de eenheidsprijzen betreft**, wordt in het gunningsverslag voorts gesteld dat aan de gekozen inschrijver een prijsverantwoording werd gevraagd op basis van artikel 36, § 2, van het koninklijk besluit van 18 april 2017 voor de eenheidsprijzen van drie posten (posten 139, 145 en 147).

Ook deze motivering mist op het eerste gezicht feitelijke grondslag nu uit de stukken van het administratief dossier, in het bijzonder de verzoeken tot prijsverantwoording van 3 november 2025 en 8 december 2025, blijkt, dat de verwerende partij een prijsverantwoording heeft **gevraagd voor de eenheidsprijzen voor acht posten**, waaronder de voormelde posten 139, 145 en 147.

21. **In het gunningsverslag worden slechts drie van deze posten besproken** en wordt de door de gekozen inschrijver verstrekte prijsverantwoording voor de betrokken eenheidsprijzen aanvaard op grond van de volgende motivering:

“De prijsverantwoordingen werden ons door de inschrijver tijdig bezorgd. De eenheidsprijzen werden opgebouwd op basis van de bekende opbrengsten, risico's en

de ervaring opgedaan bij soortgelijke contracten die reeds werden uitgevoerd. De prijsverantwoordingen worden aanvaard.”

Deze motivering verschaft aan de verzoekende partij geen (voldoende) duidelijkheid over de motieven waarom de verwerende partij de verstrekte prijsverantwoording aanvaardt. Zij beperkt zich immers tot de loutere overname van één enkele algemene overweging uit de omstandige prijsverantwoording die door de tussenkomenende partij op 3 november 2025 en 8 december 2025 werd verstrekt, om daaruit te concluderen dat de prijsverantwoordingen worden aanvaard.

De motivering is zodanig summier en laconiek dat zij het onmogelijk lijkt te maken om na te gaan om welke redenen de offerte van de tussenkomenende partij, na het gevoerde prijsonderzoek, regelmatig werd bevonden.

22. De verwerende en tussenkomenende partijen beroepen zich nog op de vertrouwelijkheid van de gegevens vervat in de prijsverantwoordingen.

Vastgesteld dient te worden dat op grond van artikel 10 van de wet van 17 juni 2013 “bepaalde gegevens [...] niet [mogen] worden meegedeeld indien de openbaarmaking ervan de toepassing van een wet zou belemmeren, in strijd zou zijn met het openbaar belang, nadelig zou zijn voor de rechtmatige commerciële belangen van publieke of private ondernemers of de eerlijke mededinging tussen hen zou kunnen schaden.”

Zelfs indien te dezen bepaalde of alle concrete gegevens gebruikt in de door de tussenkomenende partij verstrekte prijsverantwoordingen, om de in artikel 10 van de wet van 17 juni 2013 vermelde redenen, niet zouden mogen worden bekendgemaakt, lijkt dit niet uit te sluiten dat een inhoudelijke beoordeling wordt opgesteld en medegedeeld die, enerzijds, rekening houdt met het vertrouwelijk karakter van bepaalde gegevens maar, anderzijds, ook met de verplichting uitdrukkelijk en afdoende te motiveren.

Pas in haar nota met opmerkingen reikt de verwerende partij meer concrete motieven aan op grond waarvan zij de prijsverantwoording heeft aanvaard. Met voor het eerst in de nota met opmerkingen uitgedrukte motieven mag de Raad van State evenwel geen rekening houden.

23. Uit wat voorafgaat volgt dat de beslissing om de door de tussenkomenende partij verstrekte prijsverantwoording te aanvaarden en geen abnormale totaalprijzen of eenheidsprijzen vast te stellen, op het eerste gezicht **niet afdoende gemotiveerd** is.

24. Voorts blijkt noch uit het gunningsverslag, noch uit de overige stukken van het administratief dossier, dat de verwerende partij de door de gekozen inschrijver verstrekte (tweede) prijsverantwoording voor de eenheidsprijs van post 147 met de nodige ernst en zorgvuldigheid heeft onderzocht. Het door ATO uitgevoerde prijstechnisch nazicht, waar de verwerende partij naar verwijst, blijkt op het eerste gezicht immers geen betrekking te hebben op deze post. Uit het algemeen intern prijsonderzoek en de interne communicatie, die de verwerende partij neerlegt als vertrouwelijk stukken van het administratief dossier en de Raad van State heeft kunnen inzien, blijkt evenmin dat hierin de geboden prijsverantwoordingen aan een onderzoek werden onderworpen.

De verwerende partij lijkt aldus haar beoordelingsbevoegdheid om de gegeven prijsverantwoording al dan niet te aanvaarden ook niet op zorgvuldige wijze te hebben uitgeoefend.

25. Het eerste en het tweede middel zijn in de aangegeven mate ernstig.

X. Besluit

26. Het eerste en tweede middel zijn in de aangegeven mate ernstig gebleken. De vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid wordt dan ook ingewilligd.

news.belgium

FOD Kanselarij van de Eerste Minister

MINISTERRAAD 30 APRIL 2026 RESUME VAN HET **VOORSTEL VOOR DIVERSE WIJZIGINGEN INZAKE OVERHEIDSOPDRACHTEN EN CONCESSIEOVEREENKOMSTEN**

Belangrijkste wijzigingen

- **Verhoging van de drempel voor opdrachten van beperkte waarde** van 30.000 EUR naar 75.000 EUR (en 90.000 EUR goed te keuren uitgave).
- **Rechtstreekse gunning** wordt mogelijk voor opdrachten met een geraamde waarde van 3.000 EUR (3.600 EUR goed te keuren uitgave).
- Uitbreiding van de regeling voor **gelegenheidsaankopen** van de bijzondere naar de klassieke sectoren.
- Wijzigingen inzake de **elektronische handtekening**.
- Ruimer toepassingsgebied van de **impliciete verklaring op erewoord**: van toepassing onder de Europese drempels (ongeacht de procedure) en in duidelijk omschreven gevallen daarboven.
- De aanbestedende overheid wordt verplicht om het gebruik van het **geïntegreerd UEA** mogelijk te maken.
- Uitbreiding van de plicht om **onmiddellijk na de opening van de offertes de individuele en voorlopige rangschikking** aan iedere inschrijver mee te delen, naar alle openbare en niet-openbare procedures waarbij uitsluitend op basis van prijs wordt gegund.

Stand van zaken

Het voorontwerp wordt voor advies voorgelegd aan de Raad van State.

NIEUW STRAFWETBOEK: HARMONISERING VAN DE ANTECEDENTENREGELING VOOR DE GAS-ACTOREN

De ministerraad keurt op voorstel van minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken Bernard Quintin een ontwerp van koninklijk besluit goed dat twee koninklijke besluiten wijzigt zodat de formulering van de antecedentenregeling voor de GAS-actoren conform zal zijn aan de bepalingen van het nieuwe Strafwetboek.

Op 1 september 2026 zal het nieuwe Strafwetboek in werking treden. Naast een grondige herwerking van het Strafwetboek en dus een nieuwe artikelnummering wordt er in het nieuwe Strafwetboek niet langer een onderscheid gemaakt tussen overtreding, wanbedrijf en misdad maar wordt er een nieuwe schaal voor straffen vastgelegd, gaande van niveau 1 tot en met 8.

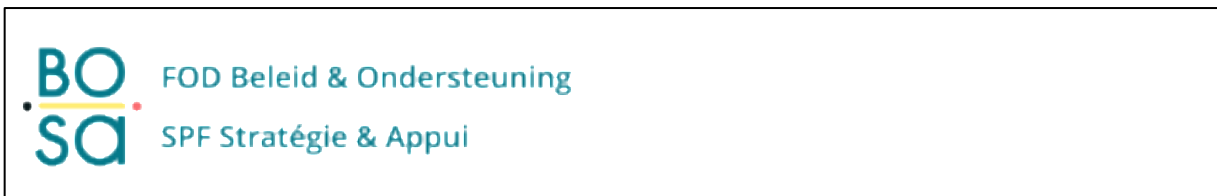
De regelgeving met betrekking tot de GAS-vaststellers en sanctionerende ambtenaren bevat evenwel een antecedentenregeling die verwijst naar criminele of correctionele straffen overeenkomstig de begrippen wanbedrijf en misdad in het oude Strafwetboek.

Hierdoor is het noodzakelijk om de volgende koninklijke besluiten in overeenstemming te brengen met het nieuwe Strafwetboek:

- het koninklijk besluit van 21 december 2013 tot vaststelling van de minimumvoorwaarden inzake selectie, aanwerving, opleiding en bevoegdheid van de ambtenaren en personeelsleden die bevoegd zijn tot vaststelling van inbreuken die aanleiding kunnen geven tot de oplegging van een gemeentelijke administratieve sanctie
- het koninklijk besluit van 21 december 2013 tot vaststelling van de kwalificatie- en onafhankelijkheidsvoorwaarden van de ambtenaar belast met de oplegging van de administratieve geldboete en tot inning van de boetes in uitvoering van de wet betreffende de gemeentelijke administratieve sancties

Tevens moeten de artikelnummeringen worden aangepast overeenkomstig het nieuwe Strafwetboek.

Het ontwerp wordt voor advies voorgelegd aan de Raad van State.

KILOMETERVERGOEDING: regelingen april en mei zie hierboven ook in de rubriek Belgische Wetgeving Staatsblad

TOEPASSING EUROPESE DIRECTIEVE MET MINIMUM MILIEU DUURZAAMHEIDSEISEN

Op 20 maart 2026 publiceerde de Europese Commissie 'Uitvoeringsverordening 2026/718 tot vaststelling van uitvoeringsbepalingen voor Verordening (EU) 2024/1735 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft minimumeisen inzake milieuduurzaamheid voor openbare aanbestedingsprocedures waarbij bepaalde nettonultechnologieën betrokken zijn'.

In deze uitvoeringsverordening specificeert de Europese Commissie de verplichte minimumeisen inzake milieuduurzaamheid voor overheidsopdrachten en meer bepaald voor technologieën voor windenergie op land en op zee. In artikel 2 wordt er bepaald dat het recycleerbaarheidspercentage voor de windturbinebladen tenminste 70% moet bedragen. Dit percentage wordt uiterlijk bij de voltooiing van de uitvoering van de opdracht aangetoond.

De eis om een recycleerbaarheidspercentage van 70% te behalen bij de voltooiing van de opdracht, kan de vorm aannemen van een uitvoeringsvoorwaarde.

De uitvoeringsverordening is van toepassing vanaf 30 juni 2026.

economie
FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie
SPF Economie, P.M.E., Classes moyennes et Energie

FOD ECONOMIE KMO MIDDENSTAND

Indexcijfer van de consumptieprijzen van de maand mei 2026

De Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie deelt mee dat het **indexcijfer van de consumptieprijzen** voor de maand mei 2026, **103.26 punten** bedraagt, tegenover 103.34 punten in april 2026, hetgeen een daling van 0.08 punt of 0.08% betekent.

De **gezondheidsindex**, zoals bedoeld in de wet van 23 april 2015 (Belgisch Staatsblad 27.04.2015), bedraagt 102.69 punten voor de maand mei 2026.

De **afgevlakte gezondheidsindex** zoals bedoeld in de wet van 23 april 2015 (Belgisch Staatsblad 27.04.2015), bedraagt **100.19 punten** voor de maand mei 2026.

ONS AANBOD VOOR INTERNE OPLEIDINGEN in company OP UW MAAT UITGEWERKT

ALL-IN TARIEVEN GEDURENDE HET ACADEMIEJAAR 2026

De opleidingen welke we op uw maat in uw instelling kunnen verzorgen, en dit zowel nederlandstalig als franstalig vindt u terug op onze website : <https://www.caru-commv.be>

Voor al deze seminaries voorzien we een **syllabus en power point** presentatie welke digitaal (gratis) ter beschikking worden geseld van de deelnemers.

De opgegeven prijzen blijven onveranderd van toepassing.

Aanvragen voor deze sessies kunnen **bij eenvoudige mail** gericht worden aan info@caru-commv.be OF rudiclaeys@telenet.be met vermelding van de gewenste sessie en de vooropgestelde uitvoeringsperiode

U dient enkel eren passend lokaal te voorzien, wij zorgen voor laptop en beamer ter ondersteuning van de sessie

PLANNING VAN DE VOLGENDE MASTERCLASS SEMINARIES 2026

22/9 regelmatigheidsnazicht nazicht en evaluatie van de offertes VANDER VALK GENT

24/9 regelmatigheidsnazicht nazicht en evaluatie van de offertes HOLIDAY INN HASSELT

1/10 regelmatigheidsnazicht nazicht en evaluatie van de offertes VANDER VALK MECHELEN

24/11 Onderhandelen in de praktijk VANDDER VALK GENT

26/11 Onderhandelen in de praktijk HOLIDAY INN HASSELT

03/12 Onderhandelen in de praktijk VANDER VALK MECHELEN

CARU Comm.V.

CERTIFIED by F.S.M.A.

**PROFESSIONAL DEVELOPMENT 2026 for
PUBLIC PROCUREMENT OFFICERS**

Hierna alvast het inschrijvingsformulier voor de eerst volgende masterclass

INSCHRIJVINGSFORMULIER

**CARU MASTERCLASS 2026 Seminariereeks erkend als
PROFESSIONAL DEVELOPMENT for PUBLIC PROCUREMENT OFFICER
PRAKTISCHE UITWERKING VAN HET REGELMATIGHEIDSNAZICHT,
HET ALGEMEEN EN BIJZONDER PRIJSNAZICHT, DE EVALUATIE MET
VERSLAGGEVING EN GUNNINGVOORSTEL**

DINSDAG 22 SEPTEMBER GENT VANDERVALK
DONDERDAG 24 SEPTEMBER HASSELT HOLIDAY INN
DONDERDAG 1 OKTOBER MECHELEN VANDERVALK

te mailen aan info@caru-commv.be of rudiclaeys@telenet.be

- INSCHRIJVING VOOR GENT**
- INSCHRIJVING VOOR HASSELT**
- INSCHRIJVING VOOR MECHELEN**

GEGEVENS DEELNEMENDE ORGANISATIE

Maatschappelijke benaming :

CURSIST:

Naam en voornaam:

E-mail :

FACTURATIE GEGEVENS:

Maatschappelijke benaming:

Straat en nummer:

Postcode en gemeente

KBO nummer

:

Bestelbonnummer

Het bestuur verbindt er zich toe het inschrijvingsgeld **ALL-IN** ten belope van **275,00 €** te betalen na ontvangst van de factuur en uiterlijk de dag van het seminarie.

In het tarief zijn zowel uw deelname aan de studiedag , de catering , als het Handboek **inbegrepen**

datum,

handtekening,

functie